

**МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И
ВОДИТЕ**

**РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ-ХАСКОВО**

**ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА
ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2007 година**

Хасково, 2008 година

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АС	Автоматична станция за мониторинг
ААС	Атомно-абсорбционен спектрофотометър
БИ	Биотичен индекс
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ГЗ	Гражданска защита
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ЕС	Европейски съюз
ЕТИС	Експертен технико-икономически съвет
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИСПА(ISPA)	Инструмент за структурни политики по присъединяването
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ(IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МИ	Министерство на финансите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МПС	Моторно превозно средство
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НП	Наказателно постановление
НПО	Неправителствена организация
НСРЗ	Национална служба растителна защита
НФООС	Национален фонд за опазване на околната среда
ОбС	Общински съвет
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средно денонощна

ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средно годишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПС – ПБВ	Помпена станция – питейно-битово водоснабдяване
ПСПВ	Помпена станция – питейно водоснабдяване
ПС – ПВС	Помпена станция – питейно водоснабдителни системи
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
РАН	Полиароматни въглеводороди
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ	Регионална лаборатория
РС	Районен съд
РСВ	Полихлорирани бифенили
САПАРД	Специална програма за развитие на земеделски и селски райони
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
РИОКОЗ	Регионална инспекция по опазване и контрол на здравето

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на най-често използваните съкращения	стр.2
Въведение	стр.6
Кратка географско-икономическа характеристика на Хасковска област	стр.8
Кратка географско-икономическа характеристика на Кърджалийска област	стр.11
Анализ на компонентите на околната среда	
Качество на атмосферния въздух	стр.13
1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково като част от НСМЕС - подсистема “Въздух”	
2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции	
3. Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух	
4. Източници на емисии на територията на РИОСВ	
5. Кратка обобщена оценка за качеството на атмосферния въздух	
Води	стр.29
Анализ на състоянието на повърхностни и подземни води на територията, контролирана от РИОСВ - Хасково	
1. Качество на повърхностни води	
2. Качество на подземни води	
Земни и почви	стр.48
1. Баланс на земите по основни фондове на територията на РИОСВ	
2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди	
3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители (пестициди)	
4. Увреждане на почвата и земите от добивната промишленост	
5. Ерозия на почвата	
6. Засоляване и вкисляване на почвата	
7. Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци	
8. Увреждане на почвата от опожаряването на растителност в земеделските земи и горския фонд	
9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите	
Биологично разнообразие	стр.53
1. Защитени територии	
2. Биологично разнообразие	
Отпадъци	стр.59
1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби	
2. Битови и строителни отпадъци	
3. Производствени и опасни отпадъци	
4. Приоритети в направлението през 2008г.	
Екологичен информационен и образователен център	стр.90
1. Дейности в екологичния информационен и образователен център	

2. Организиране и провеждане на национални кампании от Министерството на околната среда и водите
3. Информационна и образователна дейност
4. Предоставяне на информация по Закона за достъп до обществената информация

Превентивна дейност и контрол

стр.102

1. Дейности във връзка с процедурата по оценка на въздействието върху околната среда /ОВОС/
2. Дейности във връзка с процедурата по Екологична оценка
3. Дейности във връзка със становища за преценка на инвестиционни предложения непопадащи в Приложение 1 и 2 на ЗООС
4. Дейности във връзка с процедурата по издаване на комплексни разрешителни

Контролна и административна дейност

стр.105

1. Контролна дейност
2. Административна дейност

Заклучение

стр.108

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда се изготвя от експертите и специалистите на РИОСВ–Хасково с цел пълно, обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието и проблемите на околната среда в региона. Той е насочен към всички заинтересовани от опазването на природата и нейните ресурси–граждани, неправителствени организации, бизнес и академични среди.

Целта на доклада е да подпомогне областните управи и общините на територията на РИОСВ–Хасково при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие и да се информира широката общественост за:

- ◆ състоянието на околната среда в областите Хасково и Кърджали;
- ◆ тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;
- ◆ съществуващите проблеми;
- ◆ извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда;

Регионална инспекция по околната среда и водите–Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области.

Общините включени на територията на Хасковска област са: Хасково, Димитровград, Харманли, Симеоновград, Свиленград, Маджарово, Ивайловград, Любимец, Минерални бани, Стамболово и Тополовград с обща площ 5 543 км². Съгласно териториално-административното деление на МОСВ в екологично отношение община Тополовград се контролира от РИОСВ–Стара Загора.

Кърджалийска област от своя страна включва общините: Кърджали, Черноочене, Момчилград, Крумовград, Кирково, Джебел и Ардино с обща площ 3 216 км².

Цялата територия, на която Инспекцията осъществява основните си функции е 8 045 км², а на двете области Хасковска и Кърджалийска 8 759 км². Основни функции на РИОСВ–Хасково са:

1. Участва в разработването на документи и провежда дейности на местно ниво, свързани с политиката на държавата в областта на опазването на околната среда и устойчивото развитие.
2. Осъществява превантивен, текущ и последващ контрол по отношение на:
  - източници на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух
  - източници, формиращи отпадъчни води в съответствие със Закона за водите
  - замърсяване на почвите с отпадъци и вредни вещества
  - увреждане на почвите, палене на стърнища, рекултивация на нарушени терени
  - земни недра и подземни природни богатства, чрез съгласуване и проверка на дейностите по проучване, добив и първична преработка на минни обекти
  - опазване на биологичното разнообразие, защитени територии и горски екосистеми

- фирмите, формиращи производствени и опасни отпадъци в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците
  - общините по отношение на твърди битови отпадъци и строителни отпадъци
  - екологични оценки и оценки въздействието върху околната среда /ОВОС/ на планове, програми, инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии, при чиито осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда
  - за комплексните разрешителни
3. Предоставя информация на населението за състоянието на околната среда и водите за територията, която наблюдава и контролира.

Законодателство в областта на опазването на околната среда:

Закон за биологичното разнообразие

Закон за водите

Закон за достъп до обществената информация

Закон за държавния служител

Закон за защита от вредното въздействие на химични вещества и препарати

Закон за защитените територии

Закон за лечебните растения

Закон за опазване на околната среда

Закон за подземните богатства

Закон за управление на отпадъците

Закон за чистотата на атмосферния въздух

Адрес на РИОСВ-Хасково

б 300, град Хасково

ул. "Добруджа" №14, ет.5

Телефони:

Директор: 038/66 46 08

Тел/факс: 038/60 16 11

Зелен телефон: 038/60 16 28

e-mail: riosv-hs@mbox.contact.org

страница в Интернет: www.riosv-hs.org

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО

Област Хасково е разположена в централната част на Южна България и нейната територия се простира на 5 543 км² или 5% от територията на Република България. Областта включва 261 населени места, организирани в 11 общини – Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово.

На територията на област Хасково живеят 270 096 души /31.12.2003г./, като това представлява 3,46 % от населението на страната. В градовете на областта живеят 189 937 души (70.3 % от цялото население в областта), като само в областния център – гр. Хасково живеят 79 476 души, което представлява 29.4 % от цялото население на областта. Средната географска гъстота на населението в област Хасково е 48.7 д/кв. км. (2003 г.) и е много по-ниска от средната географска гъстота на населението на страната, която е 70.3 д/кв. км.

Географското местоположение на област Хасково е изключително благоприятно и ключово. На територията на Хасковска област се кръстосват два от важните за България и Европа трансконтинентални пътища. Първият е от Западна и Централна Европа през София-Пловдив-Свиленград за Истамбул, Близкия Изток, Азия и Северна Африка. Вторият е от Северна Европа през Русе-Горна Оряховица-Хасково за Средиземноморието.

Природни ресурси

- **Релефът** в областта е твърде разнообразен. Северната и централната част е заета от Горнотракийската низина, характерни са обширните приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Равнинният характер на релефа и плодородните почви влияят положително за развитието на всички отрасли и подотрасли на селското стопанство, изграждането на напоителни системи и транспортни артерии. На юг обширна територия от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина.
- **Полезните изкопаеми** са представени от горивно-енергийни ресурси, руди на цветни метали и нерудни изкопаеми. В Хасковска област се намира Маришкия басейн, в който геоложките запаси от лигнитни въглища представляват 18,3% от тези на страната. От рудните изкопаеми най-голямо значение имат полиметалните руди, от които сега се извлича основно олово, цинк, сребро и някои други редки метали. В последните години добива на оловно-цинкови руди е намален с тенденция за прекратяване, но в същото време се разработиха златосъдържащи руди. Предстои разкриването на най-голямото златно находище в България – “Ада тепе”, община Крумовград. С по-голямо значение в икономически аспект са източниците на нерудни изкопаеми. Областта разполага с доказани запаси на нерудни полезни изкопаеми: варовик, азбест, мрамор и глини. Най-голямо значение и запаси имат мраморите и варовиците. Мраморите в Източните Родопи и Сакар по своите качества превъзхождат дори и прочутите италиански Карарски мрамори.

- **Климатични условия**-тук се проявява средиземноморското климатично влияние. То се изразява предимно с по-високите средни годишни температури. Средната годишна температура на въздуха на равнинните и низинни участъци варира от 12,2 до 12,8 градуса целзий, а за Източните Родопи и Сакар планина от 12,6 до 13,5 градуса целзий. Главният валежен максимум е различен за отделните части: по поречието на река Марица той е октомврийско-ноемврийски. Тогава падат 11-12 % от валежите, а в Източните Родопи е декемврийски-11-13 % от валежите.
- **Водни ресурси** формират се главно за сметка на оттока на река Марица и нейните притоци-Харманлийска, Върбица и Бяла река. Този воден оток представлява 5,8 % от речния отток на страната без река Дунав. Друг източник за формиране на водно-ресурсния потенциал са подземните грунтови води, които представляват 7,3 % от общия им количествен обем за страната. На територията на областта съществуват няколко минерални извора при село Минерални бани, село Долно Ботево община Стамболово, град Мерицлери, село Троян, община Симеоновград и други.

Промишленост-малките и средни предприятия в област Хасково играят важна роля за ускоряването на икономическите процеси и за оптимизиране на производствената структура на областната икономика. Повечето от тях действат в сферата на услугите и търговията, след тях се нареждат шивашките, трикотажните фирми, тези за производство на хляб и хлебни изделия, цехове за месо и млекопреработка и други.

От промишлените отрасли-производство и преработваща промишленост са развити и има традиции в машиностроенето за хранително-вкусовата промишленост, производството на климатични и хладилни техники, на металорежещи машини и други.

На територията на община Димитровград работят две големи производствени дружества "Вулкан" АД, специализирана в производството на строителни материали и "Неохим" АД-за производство на изкуствени торове и химически продукти.

Развити са още мебелната, обувната, кожарската и хранително-вкусовата промишленост.

В областта чуждестранните инвестиции са около средното ниво за страната.

Селско стопанство е един от водещите отрасли за област Хасково и създава заетост на голяма част от населението. Някои от общините в областта, за които селското стопанство е доминиращ отрасъл са: Стамболово, Любимец, Симеоновград и Тополовград.

В областта съществуват изключително благоприятни почвено-климатични условия за развитието на растениевъдството. Отглеждат се най-разнообразни селскостопански култури сред които: пшеница, ечемик, царевица. От техническите култури най-широко отглеждани са слънчогледа, памука и тютюна. Последният е традиционна култура за региона, осигуряваща поминъка на голяма част от населението.

В Хасковска област има изключително благоприятни условия за отглеждането на масиви от трайни насаждения-ягоди, малини, вишни, череши, кайсии, праскови и други.

Традиционно в областта се отглеждат лозови масиви. Региона е известен с добрите сортове "Мерло", "Каберне Совиньон", "Памид" и "Болгар". Няколкото винарски центъра на територията на областта привличат привържениците на т. нар. "винен туризъм".

Животновъдството е изключително концентрирано в частния сектор. Отглеждат се предимно крави, овце, кози и свине.

Общата горска площ на област Хасково възлиза на 167 604 ха или 4,3 % от националния горски фонд на Република България.

Земите и горите от горския фонд на област Хасково, съхраняват над 80 % от защитените растения и над 60 % от застрашените от изчезване видове животни и растения.

Област Хасково разполага и със значими недържавни горски ресурси – билки, гъби, горски плодове и др.

През последните години туризмът се очертава като отрасъл с нарастващо значение за област Хасково. Важни фактори, обуславящи развитието му в областта са: мек климат, наличие на красива и чиста природа, богата флора и фауна, наличие на множество природни забележителности, интересни културно-исторически паметници от античността и средновековието, паметници от епохата на Възраждането /манастири, стари къщи и църкви/. Към тях могат да бъдат добавени и добре развитата мрежа от места за настаняване и хранене, сравнително добрата инфраструктура, наличието на богат културен календар в отделните общини.

Много голямо значение за развитието на т.нар. “селски туризъм” и “екотуризм” има засилващата се инициатива от страна на частни предприемачи и общините: строителството на нови хотели, заведения за хранене, възраждане на традиционни занаяти, разработване на редица проекти в сферата на туризма и откриване на туристически информационни центрове.

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Област Кърджали е разположена в югоизточната част на Република България и нейната територия се простира на 3 216 км², което представлява 2,9 % от територията на страната ни. В административно-териториалните граници на областта са включени 473 населени места, организирани в седем общини-Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград и Черноочене.

На територията на област Кърджали живеят 161 002 души /31.12.2003 г./. В градовете живеят около 38 % от населението, а в селата 62%. Средната географска гъстота на населението в област Кърджали е 62,6 души км/кв. От населението на областта 48,8 % са мъже и 51,2% са жени.

Географското местоположение на област Кърджали е изключително благоприятно и ключово. На територията на областта преминава Общоевропейски транспортен коридор /ОЕТК/ № 9 Хелзинки-Санкт Петербург-Москва-Букурещ-Русе-Димитровград-проход Маказа-Александруполис.

Природни ресурси

- **Релеф и водни ресурси:** Област Кърджали заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е преимуществено планински и полупланински. Теренът се прорязва от горното и средното течение на река Арда, заедно с нейните притоци реките Върбица, Крумовица и Перперек. На река Арда са изградени три от най-големите язовири в страната-яз. “Кърджали”, яз.“Студен Кладенец” и яз.“Ивайловград”. Близо до село Кирково, в местността “Варниците” има няколко находища на минерална вода, от които едно е проучено и каптирано.
- **Климатични условия:** Климата е като цяло мек и влажен, силно повлиян от топлото Средиземноморие. Зимата е сравнително мека. Минималните температури през зимните месеци са сравнително високи. Лятото е слънчево и горещо, като максималните температури достигат до 40 градуса. През есенно-зимния период под влияние на средиземноморските циклони падат най-големите валежи.

Промишленост-Водещ отрасъл е преработващата промишленост. Второ място по значимост в регионалната икономика се заема от раздела “Търговия и ремонт” следвани от транспорта и съобщенията, строителството и добивната промишленост.

В икономическата визитна картичка на областта освен тютюнопроизводството присъстват цветната металургия, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия и др.

Текстилната и шивашката промишленост са определяща част от икономическия профил на областта. Отрасълът е осигурил и най-голям процент от чуждите инвестиции в Кърджалийска област.

Хранително-вкусовата промишленост е представена от множество дребни частни фирми.

Тютюнопроизводството е основната дейност и източник на приходи за населението, живеещо извън големите градове. Отглеждат се тютюневите сортове “Башибали”, “Джебел басма”, “Крумовеград” и други.

Основна култура за областта е ориенталският тютюн с площ около 100 013 дка. Отглеждат се още пшеница, ечемик и ръж. От пролетните култури най-силно са застъпени картофите, царевичката и фасула.

Трайните насаждения са много слабо застъпени и представени основно от лозовите насаждения.

Отглеждането на овощни култури в област Кърджали е със символичен характер за момента.

Отглеждането на етерично-маслени и лекарствени култури е сравнително ново за областта. В община Крумовеград са създадени насаждения от маточина и жълт кантарион. В община Черноочене се отглежда диланка. Насоката към този тип култури е естествена от гледна точка на близкия до отглеждането на тютюна, но по-лек ръчен труд и относително по-високите изкупни цени.

Относителният дял на животновъдството спрямо растениевъдството в областта непрекъснато намалява, като най-висок спад има в отглеждането на свине. Отглеждат се още в частните стопанства говеда, крави, овце, пчелни семейства и птици.

Територията на областта обхваща Източните Родопи и части от Тракийската равнина. Горският фонд възлиза на 185 443 ха или 57, 79 % от общата площ на областта и 5,6 % от националния горски фонд.

Област Кърджали е с богат и разнообразен потенциал за развитие на туризма. Културният и екологичен туризъм имат основание да се развиват устойчиво на основата на съхраненото природно и културно-историческо наследство на региона. То може да се утвърди като важен отрасъл на регионалната икономика и да генерира приходи за общините, бизнеса и местното население, чрез развиване и усъвършенстване на уменията за предлагане на туристически услуги с високо качество.

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Дейността на РИОСВ – Хасково по опазване чистотата на атмосферния въздух включва следните основни дейности и направления:

- Превантивен, текущ и последващ контрол на обекти и дейности с източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух (по прилагане на Наредба №1/2005г. и Наредба №2/1998г. за норми за допустими емисии – концентрации в отпадъчните газове на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници и Наредба №6/1999г. за реда и начина на измерване на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници);
- Оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (по прилагането на Наредба №7/1999г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух и Наредба №1/2004г. за норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух, Наредба №8/1999г. и Наредба №4/2004г. за норми за озон и алармени прагове за нивата на озон в атмосферния въздух, Наредба №9/1999г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух и Наредба №14/1997г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места);
- Контрол на обекти, осъществяващи дейност с вещества и продукти, нарушаващи озоновия слой (по прилагане на Регламент (ЕО) №2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове;
- Контрол на обекти, осъществяващи дейност с източници на летливи органични съединения (ЛОС) в атмосферния въздух (по прилагане на Наредба №7/2003г. за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употреба на разтворители в определени инсталации и Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини);
- Контрол на производители и търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти;
- Контрол на обекти и дейности с източници на шум в околната среда (по прилагане на Закона за защита от шума в околната среда - Обн. ДВ. бр.74/2005г., Наредба №2/2006г., за дейността на националната система за мониторинг на шум в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда и Наредба №6/2006г., за показателите на шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;

По смисъла на Закона за чистотата на атмосферния въздух:

- Под **“Качество на атмосферния въздух”** се разбира състоянието на въздуха на открито в атмосферата, с изключение въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен и антропогенен характер;
- **“Замърсяване на атмосферния въздух”** е всяко постъпване на вредни вещества (замърсители) в него;
- **“Вредно вещество (замърсител)”** е всяко вещество, въведено пряко или косвено от човека в атмосферния въздух, което е в състояние да окаже вредно въздействие върху здравето на населението и/или околната среда;
- **“Емисия”** е изпускането на вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух. Точката или повърхността, откъдето се осъществява изпускането се, нарича източник. Емисията се определя като маса на дадено вещество за един кубически метър изпускан газ или като дебит на изпусканото вещество (емисионен дебит) при нормални условия;
- **“Организирано изпускане”** е това, при което веществата се отвеждат в атмосферния въздух, чрез изпускащо устройство комин, канал и др;
- **“Неорганизирано изпускане”** е това, при което в атмосферния въздух веществата се отделят разсредоточено от дадена площадка – товаро - разтоварни площадки, открити складове за прахообразни материали и др;
- **“Приземен слой”** е атмосферният въздух на височина до 100м. от повърхността на земята;

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково, като част от НАСЕМ – подсистема “Въздух”.

Качеството на атмосферния въздух се следи от Националната система за контрол на качеството на атмосферния въздух (НСККАВ). На територията на РИОСВ – Хасково има една автоматична станция в гр.Димитровград. Предстои изграждането на още една в гр.Кърджали. На този етап функционират два пункта с ръчно пробонабиране : “РИОСВ” Хасково и “КОС” Кърджали. Контролираните в тях показатели са както следва:

Стационарни пунктове (с ръчно пробовземане):

- **Пункт 67719504 – “РИОСВ” – гр. Хасково:**
Показатели: ОСП , ФПЧ₁₀, (Pb, Cd, Ni, As и PAH), SO₂ и NO₂;
- **Пункт 84090904 – “КОС” – кв.Студен кладенец гр.Кърджали:**
Показатели: ОСП, ФПЧ₁₀, (Pb, Cd, Ni, As и PAH), SO₂ ,NO₂ и H₂S;

Автоматична станция –гр. Димитровград

- **АИС “Раковски”**
Показатели: ФПЧ₁₀, SO₂, NO, NO₂, NH₃, CO, O₃, H₂S, NMVOC, CH₄;
Включва и пълен набор метеорологични сензори.

Извършват се измервания за определяне нивата на наблюдаваните замърсители, като под **“ниво”** се разбира определена стойност за концентрацията на даден замърсител, освен в случаите, когато не е установено друго със специфични разпоредби.

“Норма за качество на атмосферния въздух” е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху

здравото на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определените за целта срок, след което да не бъде превишавано;

“**Алармен праг**” е всяко ниво, чието превишение е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждение на населението в съответните райони;

Нормите за вредни вещества/замърсители в атмосферния въздух и измерените концентрации за отделните показатели се определят като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия за определено време. Концентрацията на вредните вещества във въздуха се променя с течение на времето в зависимост от метеорологичните условия, емисията и др.

Това налага използването на различни видове концентрации, характеризиращи времето на пребиваване на вредното вещество и оценка степента на замърсяване на атмосферния въздух.

Предельнодопустима концентрация /ПДК/ на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирана за определен период от време, трябва да не оказва нито пряко нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и неговото потомство. Тя се определя като:

- **Максимално еднократна концентрация /ПДК м.е./** - най-високата от еднократните /30 или 60 минутни/ концентрации в даден пункт за определен период на наблюдение;

- **Средноденонощната концентрация /ПДК ср.дн/** е средноаритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколkokратно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа;

- **Средногодишна концентрация /ПДК ср.год./** е средноаритметичната стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

2. Качеството на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Анализ на състоянието на атмосферния въздух по данни от имисионния контрол, осъществяван в пунктовете за мониторинг за периода 01.01.2007г. до 31.01.2007г.

гр. Хасково – пункт “РИОСВ”

Прах – През 2007г. не са регистрирани превишения на средноденонощната концентрация от $0,25 \text{ mg/m}^3$. Средногодишната стойност от $0,07 \text{ mg/m}^3$, е под средногодишната концентрация от $0,15 \text{ mg/m}^3$.

Серен диоксид – През 2007г. не са регистрирани превишения на СЧН от $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ и на средноденонощната норма на серен диоксид.

Азотен диоксид – Не са регистрирани превишения на СЧН за разглеждания период. Средногодишната концентрация от $16,7 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, не превишава СГН+ДО от $46 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

ФПЧ₁₀ – При СДН+ДО = $55 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, 16 от 303 регистрирани средноденонощни стойности на ФПЧ₁₀ за 2007г. превишават допустимата норма. Най – високи концентрации са регистрирани през месеците януари, февруари и декември. През месец януари е измерена и най – високата концентрация от $83,60 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. Средногодишната стойност от $38 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ е под СГН+ДО = $42 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

Кадмий – При ПДКср.дн. = $0,00002 \text{ mg/m}^3$. Най – високата средноденонощна концентрация от $0,000047 \text{ mg/m}^3$ е измерена през месец октомври. Средногодишната концентрация е $0,000002 \text{ mg/m}^3$ и не превишава допустимата годишна норма.

Олово – При ПДКср.год. = $0,5 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, средногодишната концентрация за 2007г. е $0,037 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

Арсен и никел – през 2007г. не са регистрирани средноденонощни концентрации, които превишават ПДКср.дн.

АИС “Раковски” гр.Димитровград

ФПЧ₁₀ – При СДН+ДО = $55 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, 139 от 352 регистрирани средноденонощни концентрации превишават средноденонощната норма. Най – високи концентрации са регистрирани през месеците януари, февруари, ноември и декември. Най – високата стойност от $266,92 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ е регистрирана през месец декември. Средногодишната концентрация от $60 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ превишава СГН+ДО = $42 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

Серен диоксид – СЧН = $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ и СДН = $125 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. През 2007г. са регистрирани 113 превишения на СЧН от $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ (не повече от 24 пъти в рамките на една календарна година) и 23 превишения на средноденонощната норма на серен диоксид (не повече от 3 пъти в рамките на една календарна година). Най – голям брой превишения са регистрирани през месеците март, юли, октомври и декември.

Сероводород – ПДКм.е. = $0,005 \text{ mg/m}^3$ и ПДКср.дн. = $0,003 \text{ mg/m}^3$. Регистрирани са превишения на моментните и средноденонощните концентрации. Регистрираните превишения са през месеците януари, февруари, ноември и декември.

Азотен диоксид – СЧН+ДО = $230 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ и СГН+ДО = $46 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. През 2007г. не са регистрирани превишения на средночасовата норма, а средногодишната концентрация за азотен диоксид от $22 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, не превишава СГН+ДО = $46 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

За останалите показатели – **озон, амоняк и въглероден оксид** не са регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

гр. Кърджали – Пункт “КОС”

Прах – При средноденонощна концентрация от $0,25 \text{ mg/m}^3$, само 4 от 233 регистрирани средноденонощни концентрации превишават допустимата норма. Всички превишения са регистрирани през месец декември. През месец декември е регистрирана и най – високата стойност от $0,3990 \text{ mg/m}^3$. Средната стойност за 2007г., която е $0,076 \text{ mg/m}^3$, не превишава средногодишната концентрация.

Серен диоксид – През 2007г. през месеците февруари, март, април, май, юни, юли, август, октомври, ноември и декември са регистрирани стойности превишаващи СЧН от $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. Най – високата стойност от $1\ 544.70 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ е регистрирана през месец март.

Азотен диоксид – СЧН+ДО = $230 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. През 2007г. не са регистрирани концентрации превишаващи СЧН. Средногодишната концентрация $18,9 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ не превишава СГН+ДО = $46 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

ФПЧ10 – При СДН+ДО = $55 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, 55 от 303 регистрирани средноденонощни концентрации на ФПЧ10 превишават допустимата норма. Най – високи стойности са регистрирани през месеците януари, март, ноември и декември. Най – високата стойност от $194,40 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ е регистрирана през месец декември. Средногодишната концентрация е $42 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ при СГН+ДО = $42 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

Олово – При ПДКср.год. = $0,5 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, средногодишната концентрация за 2007г. е $0,80 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. Най – високата стойност от $10,850 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, е регистрирана през месец декември.

Кадмий – При ПДКср.дн. = $0,00002 \text{ mg/m}^3$, 72 от 131 регистрирани средноденонощни концентрации превишават ПДКср.дн. Най – високата стойност от $0,001278 \text{ mg/m}^3$ е измерена през месец март. Средногодишната концентрация е $0,000073 \text{ mg/m}^3$ и превишава средногодишната норма от $0,00001 \text{ mg/m}^3$.

Никел – През 2007г. е регистрирана само една средноденонощна стойност – $0,00048 \text{ mg/m}^3$, която превишава ПДК ср.дн. от $0,0002 \text{ mg/m}^3$.

Арсен – през 2007г. не са регистрирани средноденонощни концентрации, които превишават ПДКср.дн.

Замърсяването на атмосферния въздух на територията на двете области Кърджали и Хасково се дължи основно на големите неподвижни източници на емисии: «ОЦК» АД и «Ес енд Би Индастриъл Минералс» АД гр.Кърджали; «Неохим» АД, «Вулкан» АД и ТЕЦ «Марицаз» АД гр.Димитровград. Други източници на замърсяване на въздуха в населените места са автотранспорта и горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво. Усилията на местните власти са насочени към рехабилитация на пътната мрежа и подобряване организацията на движението. В Общините Кърджали и Димитровград са разработени програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите за оценка и управление на КАВ (РОУКАВ) - Кърджали и Димитровград. Затрудненото разсейване на замърсителите в приземния слой на атмосферния въздух, вследствие на неблагоприятни метеорологични условия: ниска скорост на вятъра ($0 - 1 \text{ м/сек}$), температурна инверсия и мъгли допринася за нарушаване качеството на атмосферния въздух.

3. Райони (агломерации) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /РОУКАВ/

Със Заповед №РД – 580/17.07.2007г. на Министъра на околната среда и водите е утвърден нов списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), считано от 31.12.2007г.

Новият списък е в изпълнение на Плана за действие във връзка с развитието и изграждането на националната система за мониторинг на КАВ и необходимостта от окрупняване на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух на основание на чл.12 и чл.30 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /ДВ бр.45/1999г.

Югозападен район

Община Кърджали попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите с допустими отклонения на Югозападен район по показатели: ФПЧ10, серен диоксид, кадмий и олово.

Южен/Тракийски

Община Хасково попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите с допустими отклонения на Южен/Тракийски район по показатели: ФПЧ10.

Южен/Тракийски

Община Димитровград попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите с допустими отклонения на Южен/Тракийски район по показатели: ФПЧ10 и серен диоксид.

Общините Кърджали и Димитровград е необходимо да предприемат мерки за актуализиране/преразглеждане на програмите за намаляване нивата на посочените замърсители на територията на общината, в срока посочен в чл.31, ал.3 от Наредба №7 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ.бр.45/1999г.).

Община Хасково е необходимо да предприеме мерки за изготвяне на програма за намаляване нивата на посочения замърсител на територията на общината, в срока посочен в чл.31, ал.3 от Наредба №7 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ.бр.45/1999г.).

Във връзка с изпълнението разпоредбите на чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух и чл.31 и чл.32 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух в общините Кърджали и Димитровград са изготвени общински програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в районите на Кърджали и Димитровград.

Изготвени са: “ План за действие 2005 – 2010г. Община Кърджали”
“План за действие 2003 – 2010г.Община Димитровград”

Съгласно чл.30 от ЗЧАВ и чл.31 ал.(5) на Наредба №7/1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух Община Димитровград има изготвен и съгласуван с РИОСВ - Хасково ”Оперативен план за действие при превишаване на установените норми или алармени прагове на замърсители на атмосферния въздух при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори.”

В районите по чл.30, т.3 и 4 общинските органи, съгласувано със съответните РИОСВ, предприемат мерки за ограничаване на емисиите при условията и по реда на ЗООС и ЗЧАВ, включително чрез издаване на разрешителни за експлоатация и чрез решенията по ОВОС, с оглед поддържане нивата на замърсителите под

оценъчните прагове и запазване възможно най-доброто качество на въздуха в тях, съвместно с устойчивото им развитие.

Представени са годишни доклади за изпълнение на Програмите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите на Кърджали и Димитровград.

Община Димитровград в съответствие с плана за действие 2003 – 2010г.е изпълнила следните мероприятия и дейности през 2007г.:

1. Своевременно се извършват ремонтни работи и поддържане в техническа изправност настилките на уличната мрежа в града.
2. Община Димитровград съвместно с фирма "Нео-Титан" ООД се стремят към повишаване качеството и честотата на комплексно почистване на уличната мрежа и обществените места.
3. Действия за намаляване емисиите в атмосферния въздух от площните източници:
  - Извършва се постоянен контрол върху предоставено ползване на "троотоарно право" при строителни дейности;
  - Всяка година се изготвя програма за поетапно озеленяване на свободни площи, възстановяване на съществуващи такива и изпълнение на настилки на пешеходни алеи и паркинги с изработване на механизми за тяхното поддържане;
4. Мероприятия за подобряване на системата за наблюдение на КАВ и засилване на контрола и отчетността:
  - За изграждане на автоматичен пункт за мониторинг на КАВ, отчитащ влиянието на общинските пазари, Община Димитровград не може да отдели необходимите средства за реализирането на този проект, но планира разработване на проект, както и определяне на регионален фондов ПМ, ориентиран към наблюдение на екосистемите;
  - Планира разработването на проект за инсталиране на автоматична станция, представителна за района на гр. Димитровград;
5. Създаване на Общинска база данни за състоянието на атмосферния въздух и източниците на замърсяване:
  - С цел осъществяване на контрол върху горивата Община Димитровград поддържа Общинска база – данни за годишно продадени/използвани горива по видове в района на Димитровград;
  - С цел осъществяване на контрол върху качеството на използваните от стопанските субекти горива, ежегодно до 30 май всички стопански единици с котелни инсталации с мощност над 500 KW, представят информация за изразходваните през изминалия отоплителен сезон количества горива;
  - Ежегодно до 30 март всички стопански единици, търгуващи с горива, представят информация за продадените през изминалата календарна година количества горива по видове с копия от сертификатите за качество;
6. Община Димитровград осъществява контрол по изпълнение на мерките, касаещи "Неохим" АД, "Вулкан" АД и ТЕЦ "Марица 3" АД заложи в Плана за действие 2003-2010г. от Програмата за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Димитровград.

От “Неохим” АД са заложили пет мероприятия, които се изпълняват, както следва:

- **Генерална реконструкция на реформинговата пещ.** Мероприятието е изпълнено към месец ноември 2004г. Постигнат е желанието екологичен ефект. Изразходвани са 11 498 лв.
- **Цех за Техническа и суспендирана сяра. Въвеждане на ефективна технология за прахоулавяне.** Цехът е преустановил окончателно производствена дейност през юни 2006г. В РИОСВ-Хасково са предоставени протоколно решение на Борда на директорите за спиране на цеха и Програма за окончателно прекратяване на дейността, съгласно Условие 16.2 на КРН^о 8/2006г.
- **Ремонтно - механично звено, участък ”Леярен”. Усъвършенстване на обезпрашителните съоразения.** Мероприятието е изпълнено към декември 2006г. Заложени са нови филтри, проведени са 72 часови проби. Резултатите показват добра работа (96% пречистване на отпадъчните газове от прах). От направените измервания се вижда, че емисиите на прах от 370 мг/нм³, намалява след филтрите до 1,16 мг/нм³ при норма 30мг/нм³.
- **Азотна киселина – нов цех. Подгревател на отпадъчни газове. По – пълно използване на ниско потенциалната топлина на отпадъчните газове.** Направени са предварителни проучвания по темата. Започнато е проектиране .До края на 2004г. са изразходвани 52 300 лв. Засега изпълнението на мероприятията е преустановено, тъй като нормативните изисквания не позволяват съвместяване на горивен процес с отпадъчни газове. Най – вероятно е мероприятията да бъде трансформирано.
- **Неорганизираните емисии. Ограничаване на неорганизираните емисии чрез решения, специфични за всеки източник.** Мероприятието е с постоянен срок на изпълнение и е свързано с намаляване на неорганизираните емисии, свеждане до минимум на възможностите за възникване на аварии и работа при аномални условия. Ежегодно се усвояват големи по размер финансови средства. През 2005- 2006г. са изразходвани общо над 550 хил.лв., а през 2007г. – над 417 хил.лв.

Във “Вулкан” АД мерките са изпълнени. За намаляване емисиите на прах от пещ №4 е монтиран и свързан нов електрофилтър.

От ТЕЦ ”Марица 3” до края на 2005г. са изпълнени мероприятията, включени в Програмата за привеждане на дейността на централата в съответствие с нормативните изисквания по околна и работна среда.

През 2006г.е извършена реконструкция на електро филтъра. В резултат емисията от прах е в рамките на законовата норма. Въведена е апаратура за собствени непрекъснати измервания на прах, серен диоксид и азотни оксиди. Системата дава възможност за контрол на работата на електро филтъра в реално време и предприемане на коригиращи действия при необходимост.

За намаляване на емисиите от прах от сгуроотвалите на централата, дружеството изпълнява схема за оросяване на нерекултивирани площи. Този метод за защита от неорганизираните прахови емисии е приет и утвърден с Програмата за привеждане в съответствие с изискванията на Наредба №8 за действащите депа на дружеството.

Община Кърджали в съответствие с “План за действие 2005г.-2010г. е изпълнила следните мерки и дейности през 2007г.:

1. Община Кърджали осъществява контрол по изпълнение на програмите за привеждане на дейността на “S&V Индастриъл Минералс” АД, “ОЦК” АД и ”Горубсо

- Кърджали” АД в съответствие с нормативните изисквания по околна и работна среда.

От програмата на “ОЦК” АД за привеждане в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна и работна среда са изпълнени следните мероприятия:

- Въведено е оползотворяване на изходящите газове от цех „Сярна киселина” за производство на натриев бисулфит;
- Изпълнена е вентилация на цех «Електролитен»;
- Изпълнена е вентилация на рафинационните котли;
- Внедрена е технология за хидрометалургично извличане на кадмий от уловените прахове в оловен завод, но без одобрени проекти и доказан ефект от нея;
- Изгражда се нов склад за оловни и цинкови концентрати. В него ще се съхраняват основно оловни и цинкови концентрати. В настоящият момент половината от отсеците на новия склад са готови;
- Регулярно се извършва почистване (измиване) на работната площадка на завода;

Не са изпълнени дейностите включени в програмата за съответствие към действащото Комплексно разрешително на «ОЦК» АД:

- Привеждане на емисиите от агломерационно производство в съответствие с екологичните изисквания. На 27.03.2008г. е внесено уведомление за инвестиционно намерение от „ОЦК” АД, от което е видно, че се предлага пълна подмяна на технологията за производство на олово чрез въвеждането на модерен и екологосъобразен процес за директно топене на оловото – „Ausmelt”, изключващ агломерацията на концентратите при производството на олово. Проектът е стартирал и е подписан договор с фирма „Ausmelt”. Поръчани са основните съоръжения по процеса. Инсталацията предвижда увеличаване на капацитета от 30 000 тона на 62 700 тона олово годишно;
- Въвеждане на автоматичен собствен мониторинг на емисиите от точкови източници;
- Сертифициране на системата за управление на околната среда съгласно 14001. На 20.07.2007г. „ОЦК” АД и Българска стопанска камара са подписали договор за внедряване на система за управление на околната среда. Приключен е първия етап – предварителен преглед и подготовка. В настоящия момент „ОЦК” АД се намира във втория етап на внедряване на системата – Планиране и по-конкретно определяне на аспектите и регистър на въздействията върху околната среда по процеси;
- Предприемане на мерки за намаляване на неорганизираните емисии на територията на завода. Дейността е включена в условията на действащо Комплексно разрешително и се изпълнява;

2. За достигане нормите за емисии на нетоксичен прах от “S&B Индастриъл Минералс” АД са извършени следните мероприятия:

- Монтирани са два нови ръкавни филтри “Метеко” за пречистване на газовете след сушилните барабани в цех №2;
- Закупени са някои основни възли за монтиране на филтър за обхващане на неорганизираните емисии в цех №2;
- Извършена е реконструкция на ръкавен филтър към сушилния барабан на инсталацията за производство на зеолит;
- Изградена е бетонна площадка (14 дка) за компенсационен склад за суровина. Същата е свързана с републиканската пътна мрежа посредством бетонов път;

- С цел предотвратяване на запрашаването в районите на промишлените фабрики през летните месеци системно се оросяват вътрешнорудните пътища, както и пътя от находището до фабриката;

3. “Горубсо – Кърджали” АД изпълнява предвидените мероприятия за предотвратяване на замърсяването с прах:

- Провежда се текущо поддържане на вентилационните системи в трошачно отделение;
- Направена е техническа рекултивация на основната стена и откосите на Хвостохранилище „Кърджали 2” формирани при надграждането на хвостохранилището. Не е извършена биологична рекултивация.

Изпълнено е оптимизиране на оросителната инсталация на Хвостохранилище „Кърджали-2” чрез:

- допълнително подаване на вода към хвостохранилище;
  - подмяна на тръбопровод от хвостохранилище до разпределителната шахта;
  - подмяна на помпата;
  - съгъстяване на оросителните полета;
- Вътрешно–заводските пътища се измиват минимум два пъти месечно;

4. За ограничаване вредното въздействие на транспорта върху качеството на атмосферния въздух:

- С отварянето на нова улица /ул. “Вашингтон”/ към пазара се намали транспортния поток по основната търговска улица „Републиканска”. Подобрена е сигнализацията на уличната мрежа. С изграждането на пазара на производителите бяха създадени нови зони за паркиране;
- Довършване проектирането на околоръстен път на гр. Кърджали и реализиране на проекта. Процедурата по възлагането на проектирането е стартирана от Министерството на регионалното развитие и благоустройство;

5. За ограничаване на вторичното замърсяване на въздуха от неорганизираните източници на емисии:

- Разработени са идейни проекти за парк Арпезос Север, Бизнес парк и парк Арпезос – Юг. Възложено е и изготвянето на работни проекти;
- Въпреки, че Община Кърджали възлага на “Титан – Клинър” ООД, гр. Кърджали, ежемесечно почистване с автометачка и миене на улиците в града, фирмата не е осигурила ефективна автометачка и не изпълнява заданието за миене с необходимата честота и качество;
- През 2007г. е озеленен главен подход към гр. Кърджали от гр. Хасково през с. Мост. Засадени са 11 725 броя храсти за жив плет и 8 775 броя храсти;

6. Въвеждане на автоматизирана система за мониторинг на КАВ в гр. Кърджали.

От 01.01.2008г. е монтирана автоматична измервателна станция в кв. ”Студен кладенец” към ИАОС. Изграден е и автоматичен пункт за мониторинг от „ОЦК” АД в двора на Селскостопански техникум.

7. Повишаване съзнанието на подрастващите за необходимостта от опазване качеството на атмосферния въздух:

- Община Кърджали провежда информационни кампании за създаване на навици и промяна в отношението на населението по проблемите, свързани със замърсяването на атмосферния въздух и алтернативния транспорт;

- Във връзка с честването на “Деня без автомобили - 22 септември”, Община Кърджали провежда информационни кампании сред населението и учениците в гр. Кърджали, свързани с тематиката за екологичен транспорт;
- В интернет страницата на Община Кърджали е предоставена информация от Програмата за подобряване качеството на атмосферния въздух - част VIII “SWOT - Анализ” и част IX “План за действие 2005г. - 2010г.”;

4. Източници на емисии на територията на РИОСВ – Хасково

РИОСВ - Хасково контролира 197 обекта, потенциални и реални замърсители на атмосферния въздух, като в перспектива ще подлежат на пълна актуализация за степента на емитираните замърсители от всички точкови източници в районите на Хасковска и Кърджалийска области.

Община Хасково

Основни източници на емисии, замърсяващи атмосферния въздух са асфалтовите бази на “АБ” АД, парокотелните централи на “Каменица” АД и др. За превишаване на нормите за допустими емисии по показатели прах и серен диоксид са наложени санкции. Поради намалена производствена дейност в много от фирмите паровите централи не работят. На обектите подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки, дадени предписания за изграждане на системи за обратно връщане на газовите пари и всички са приведени в съответствие.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират осем обекта, които изготвят Планове за управление на разтворителите. Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества в своята дейност в изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой.

Извършени са проверки и дадени предписания на производители и търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

Община Димитровград

Основни източници на емисии, на които през годината са извършени контролни измервания са: “Вулкан” АД, “Неохим” АД и ТЕЦ “Марица-3” АД. Атмосферният въздух се замърсява с прах, серен диоксид, амоняк и азотни оксиди. За превишаване на нормите за допустими емисии на обектите са наложени санкции. Ръководствата на тези фирми предприеха мерки за намаляване замърсяването на въздуха. Изпълняват се програми за привеждане дейността им в съответствие на нормативната уредба по околна среда и програми за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия и бездействия.

Във “Вулкан” АД е въведена система за непрекъснат мониторинг на емисиите от пещ №3 и пещ №4 по показатели: прах, серен диоксид и азотен диоксид. В “Неохим” АД в цех ”300”- за производство на 43% азотна киселина се извършват собствени непрекъснати измервания на азотни оксиди. Предстои въвеждане на

система за непрекъснат мониторинг на емисиите от инсталациите за производство на амониева селитра. В ТЕЦ "Марица-3" АД се извършват собствени непрекъснати измервания на прах, серен диоксид и азотни оксиди.

Община Димитровград разработи Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух. Мероприятията заложи в плана за действие се изпълняват.

На обектите подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки, дадени предписания за изграждане на системи за обратно връщане на газовите пари и всички бензиностанции са приведени в съответствие.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, два от които изготвят план за управление на разтворителите.

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки и дадени предписания.

Извършени са проверки и дадени предписания на производители и търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

Община Харманли

Замърсители на въздуха са: "Харманлийска керамика" ООД, "Къванч-Текс" ООД, "Голд ойл" ООД, "Златна тракия" АД. За превишаване на нормите за допустими емисии на обектите са наложени санкции. Ръководствата на тези фирми предприеха мерки за намаляване замърсяването на въздуха. Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, три от които изготвят Планове за управление на разтворителите.

Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата.

Извършени са проверки на търговци на дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

Община Свиленград

Незначителни източници на емисии в атмосферния въздух в общината са: "Марица ФЗ" ООД, "Сакар" ООД и "Коприна" ЕАД.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи

органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, три от които изготвят ПУР.

Община Любимец

Обектите: “Винарска къща-Сакар” АД ,“Бъдеще” ЕООД, “Детелина” ЕООД са незначителни източници на емисии.

Община Ивайловград

“ЗКД” АД и ”Фибротекс” ООД са малки емисионни източници и замърсяването на атмосферния въздух е незначително.

Община Симеоновград

Замърсяването на въздуха се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

Община Стамболово

Замърсяването на въздуха се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

Община Минерални бани

Замърсяването на въздуха се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, три от които изготвят ПУР.

Община Маджарово

В общината замърсяването на въздуха се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

Община Кърджали

Основният голям точков източник намиращ се на територията на общината е “ОЦК” АД. При направени контролни измервания на емисиите на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух са констатирани наднормени стойности на олово и серен диоксид. Наложени са санкции за замърсяване на въздуха от оловно и цинково производства.

”ОЦК” АД изпълнява програма за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия и бездействия. Изграден е автоматичен пункт за мониторинг на нивата на серен диоксид и фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2,5) и тежки метали в атмосферния въздух.

Друг източник замърсител на въздуха с прах е “Ес енд Би Индастриъл Минералс” АД – фабрика ”Бентонит и зеолит”. За намаляването на замърсяването с прах при преработката на бентонитови глинени дружеството монтира нови пречиствателни съоръжения – Ръкавни филтри ”МЕТЕКО”. На останалите пречиствателни съоръжения беше извършен ремонт.

На обектите подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки, дадени предписания за изграждане на системи за обратно връщане на газовите пари и са приведени в съответствие.

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, три от които изготвят Планове за управление на разтворителите.

Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата.

Извършени са проверки и дадени предписания на търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

Община Момчилград

Замърсители на въздуха са: Фабрика ”Перлит” АД - преработка на перлит към “Ес енд Би Индастриъл Минералс” АД и асфалтовите бази на “Пътстройинженеринг” АД и “Строителство и ремонт” ЕООД гр. Кърджали намиращи се на спирка Джебел. Атмосферният въздух се замърсява с прах, серен диоксид. Наложени са санкции. За намаляване на емисиите от прах във фабриката за преработка на перлит е извършен ремонт на пречиствателните съоръжения. Останалите обекти са малки емисионни източници. Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини. Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата.

Община Крумовград

Незначителни замърсители на въздуха са парокотелните инсталации на: “Хан Крум” ЕООД и “Крумица” ЕАД.

Община Кирково

“Мандра-Деникер”, “Кирково” ООД и “Пневматика” ООД са малки емисионни източници и замърсяването на въздуха е незначително.

Община Ардино

Замърсяването на атмосферния въздух се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Община Джебел

Замърсяването на въздуха се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Извършени са проверки и дадени предписания на обектите използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата.

Община Черноочене

Замърсяването на атмосферния въздух се дължи основно на бита, селскостопански дейности и автотранспорта.

5. Кратка обобщена оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ - Хасково

От изложеното до тук могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

В големите общини Кърджали, Димитровград и Хасково замърсяването на въздуха се влияе от дейността на големите промишлени обекти: “ОЦК” АД, “Ес енд Би Индастриъл Минералс” АД, “Неохим” АД, “Вулкан” АД, ТЕЦ “Марица 3” ЕАД, асфалтовите бази на “АБ” АД, “Пътстройинженеринг” АД, “Строителство и ремонт” ЕООД и парокотелните централи на мазут.

След изпълнението на предвидените мерки в програмите за привеждане на дейността на обектите в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна среда, замърсяването на въздуха ще се намали чувствително.

В малките общини замърсяването на въздуха се дължи основно на битовото отопление – използване на твърди горива през зимния период, парните централи на нафта за производствени нужди и автотранспорта. Тези източници не водят до сериозно замърсяване на атмосферния въздух.

6. Контрол на шума в околната среда

Законът за защита от шума в околната среда (ДВ бр. 74/2005 г.) е приет през 2005 г. Чрез него се урежда начинът за оценка, управление и контрол на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда и от локални източници на шум.

Този закон се прилага за шума в околната среда, на който хората са изложени в урбанизираните територии, в парковете и градините или в други тихи зони в урбанизираните и извън урбанизираните територии, в районите в близост до детски и лечебни заведения, училища и научноизследователски организации. Той не се прилага за шума, предизвикан от домашни дейности, от съседни жилищни сгради, на работните места, в транспортните средства, в зони на военни действия.

Законът влезе в сила на 01.01.2006 г. За осъществяване ефективен контрол на шума, излъчван от промишлени инсталации и съоръжения от РИОСВ – Хасково съгласно разпоредбите на Закона за защита на шума в околната среда е изготвен списък за всички действащи промишлени източници на територията на инспекцията. РИОСВ – Хасково осъществява превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда. По утвърден график през 2007 г. са извършени 10 контролни измервания на шум в промишлени обекти, съгласно методиката за "Определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие". Резултатите са дадени в таблицата. Превишения на граничните стойности на нивото на шум са установени по границите на контурите от производствената площадка на "Неохим" АД гр.Димитровград. От оператора са набелязани и са в процес на изпълнение мерки за намаляване на шумовите нива. Контролните измервания на останалите промишлени инсталации не показаха наднормени нива на шум от дейността им.

Основните промишлени източници на шум са разположени в отдалечени от жилищните райони промишлени зони, като се предприемат мерки за обезшумяване на производствата и съоръженията. Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показатели те за шум, в мястото на въздействието dB(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.200 бг.за показателите на шум в околната среда/ жилищни зони, централни градски части, производствено складови зони или др./	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда, в метри		Описание на режима на работа /часове /	Ниво на шума по границата на промишления източник, dB(A)*	Ниво на шума в мястото на въздействие, dB(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	“ОЦК” АД гр.Кърджали	Производство на олово и цинк	Извън регулационния план на гр.Кърджали	220м	55	720 часа за месец	71,2	42,7
2	ЕТ“Корат - Румен Костадинов” гр.Кърджали	Дървообработка	Производствено – складови територии и зони	-	-	8 ч/ден 5 дни в седмица	64,9	-
3	“Фуражи-2000” ООД гр.Кърджали	Център за отглеждане на бройлери	Извън регулационния план на гр.Момчилград	170м	55	720 часа за месец	58,2	40,3

4	“Вулкан” АД гр.Димитровград	Производство на циментов клинкер и цимент	Производствено – складови територии и зони	100 м	55	720 часа за месец	67,2	41,8
5	“Неохим” АД гр.Димитровград	Производство на азотни торове	Производствено – складови територии и зони	-	-	720 часа за месец	81,1	-
6	ТЕЦ” Марица-3” АД гр.Димитровград	Производство на електро и топлоенергия	Производствено – складови територии и зони	-	-	720 часа за месец	69,4	-
7	”Климатех” АД гр.Димитровград	Климатични инсталации	Производствено – складови територии и зони	-	-	8 ч/ден 5 дни в седмица	57,3	-
8	“Симат” АД гр.Димитровград	Бетонни блокове и керемиди	Производствено – складови територии и зони	-	-	8 ч/ден 5 дни в седмица	58,3	-
9	“Гнайс” ЕООД гр.Ивайловград	Обработка на облицовачни материали	Извън регулационния план на гр.Ивайловград	-	-	8 ч/ден 5 дни в седмица	67,1	-
10	“Леском” ЕООД гр.Ардино	Дървообработване	Извън регулационния план на гр.Ардино	-	-	8 ч/ден 5 дни в седмица	64,2	44,7

ВОДИ

Анализ на състоянието на повърхностни и подземни води на територията контролирана от РИОСВ – Хасково

1. Качество на повърхностни води

Най-значителен замърсител на повърхностните водни обекти са канализационните системи на населените места. Стопанисваните от водоснабдителните и канализационни дружества канализационни мрежи на територията на РИОСВ – Хасково са 12 – в градовете Хасково, Димитровград, Харманли, Свиленград, Любимец, Ивайловград, Симеоновград, Кърджали, Крумовград, Момчилград, Ардино и Джебел. Веднъж годишно се вземат и анализират проби от заустванията на всички колектори. В региона все още няма действаща градска пречиствателна станция за отпадъчни води. Напредва изграждането на ГПСОВ на град Димитровград с финансиране по програма ИСПА. За съжаление строителството на ГПСОВ- Хасково изостава значително.

Най-големите емитери на замърсени производствени отпадъчни води са „Неохим” АД, Димитровград, „ОЦК” АД, Кърджали, Северна индустриална зона - Хасково, (включваща Пивоварен завод на „Каменица” АД, „Българска млечна компания - Хасково” ООД, „НИК” АД, Хасково), „Голд ойл” ООД, Харманли, мандри в с. Бял извор, с. Жълтуша, с. Добромирци и др., кланица на „Байдано Младост 95” ООД, гр. Момчилград, свинеферма на ПК “Агромакс”, птицеферма на „Про Агро 2000” ЕООД и др. Опасни вещества се съдържат и в изтичащите руднични води от действащите и ликвидирани рудници в региона: ликвидираните рудници в Маджарово, „Саже”, „Пчелояд” и „Звездел”.

Почти всички по-значителни обекти притежават разрешителни за заустване на отпадъчните води или Комплексно разрешително, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за заустваните води.

Извършените проверки през 2007г на „Неохим” АД, Димитровград показаха нарастване на случаите на аварийни ситуации и залпови замърсявания. За целия период на дружеството са наложени две текущи санкции в размер на 320 и 566 лв., както и две наказателни постановления по Закона за водите за 1 000 и 2 000 лв. За последната проверка в МОСВ е изпратено предложение за още една санкция над 3 000 лв.

Пречиствателната станция на “Каменица” АД, Пивоварен завод – Хасково преработва отпадните води на предприятията от Северна индустриална зона. През месец март, във връзка с текущ контрол, е извършена проверка на пречиствателната станция и текущата санкцията на “Каменица” АД е намалена от 1 100 лв. на 946 лв. Въпреки това през лятото на 2007г., поради аварии и ремонти на отделни съоръжения на пречиствателната станция, на два пъти беше допуснато залпово замърсяване на р. Банска и измиране на рибата в нея. На “Каменица” АД беше наложена еднократна санкция в размер на 2 540 лв. от Директора на РИОСВ – Хасково и увеличена текущата санкция на 4 159 лв и после на 8 014 лв. и двете наложени от Министъра на околната среда и водите. След извършени значителни ремонти по станцията и по искане на “Каменица” АД през октомври е извършена нова проверка, след която текущата санкция е актуализирана на 1 076 лв.

През 2007г. е извършена проверка на маслодобивна фабрика “Голд ойл” ООД, гр. Харманли и е наложена текуща санкция в размер на 43 лв. Тече процедура за получаване на разрешително за заустване.

Текущият контрол за работата на пречиствателното съоръжение към месопреработвателно предприятие “Тоска” ООД, гр. Хасково показва превишение на ИЕО по 3 показателя. Актуализирана е ежемесечната санкция от 69 лв на 97 лв.

През 2007г. бяха извършени и планови проверки на ракиените казани в гр.Хасково – ЕТ “Роал - Р. Мусов”, ЕТ “Пемика – П.Добриков” и ЕТ “Ориент – С.Петров”. И при трите проверки казаните не работеха поради намалелия брой клиенти след въведения акциз за варенето на домашна ракия.

След подаден сигнал за замърсяване на р. Харманлийска бяха проверени обори за гушене на патици мюлари. Дейността се извършва в землището на с. Войводово, община Хасково от “Про Агро 2000” ЕООД. За наднормени стойности на изследваните показатели на дружеството е съставен акт и издадено наказателно постановление по Закона за водите. При последвала проверка на дружеството бе наложена текуща месечна санкция в размер на 2 725 лв. За намаляване на замърсяването същата е актуализирана на 838 лв месечно. За обекта тече процедура за получаване на комплексно разрешително.

При подаден сигнал за замърсяване на приемник в землището на кв. Черноконево, община Димитровград са проверени 6 обора за отглеждане на патици собственост на “Матев” ООД. Взетата проба показва превишение на изследваните показатели. На дружеството е съставен акт и издадено наказателно постановление за 500 лв.

При текущ контрол беше проверена и птицеферма на “Хеликс” ООД, находяща се в землището на с. Крепост. Беше взета проба след пречиствателните съоръжения. За наднормени стойности на дружеството също е съставен акт и издадено наказателно постановление за 500 лв.

През 2007г. дружество “Елис” – собственик на една от големите свинеферми в района, изгради земна лагуна с ПВЦ покритие и обем около 1000 м³. В същата се събират отпадните води от производството. При проверка на новото съоръжение е установено, че няма изпускане на отпадните води към приемника. Ферментиралите торови маси се продават на фирми занимаващи се със селскостопанско производство.

Пречиствателната станция на „ОЦК” АД, Кърджали се поддържа в добро състояние, но често проблемите в производството водят до недостатъчно пречистване на отпадъчните води. При няколко проверки в края на годината е установено, че периодично единият от двата сухи електрофилтъра се изключва за почистване, което води до повишаване на съдържанието на цинк и кадмий в промивните киселини и затруднява третирането на водите в пречиствателната станция. За констатираните нарушения при двете проверки са съставени актове по Закона за водите. За решаване на проблема в изпълнение на дадено предписание е изградена система за предварителна неутрализация с Na₂CO₃ на няколко места в ПС.

При проверка новия завод за каучукови изделия на „Теклас България” АД, Кърджали са установени превишения на индивидуалните емисионни ограничения в разрешителното за заустване. За нарушението е съставен акт и е издадено наказателно постановление за санкция в размер на 500лв.

Открит остава проблемът със заустваните замърсени руднични води в региона. Предстои проектиране и изграждане на ПСОВ за Маджаровското рудно поле. Два пъти годишно се извършва мониторинг на изпусканите води от ликвидирани рудници „Саже”, „Пчелояд” и „Звездел”.

Една от причините за замърсяване на водите в поречие Арда е заустването на непречистени отпадъчни води и цвик от млекопреработвателната промишленост, особено в района на Родопите.

След извършена проверка и пробовземане от „Родопчанка“ ООД, с. Бял извор е установено превишение на ИЕО по 4 показателя. Наложена е ежемесечна санкция от 110 лв.

При извършване на текущ контрол от служители на РИОСВ - Хасково на мандрата в с. Падина на „Анмар“ ООД е констатирано, че пречиствателното съоръжение не се поддържа в техническа и експлоатационна изправност и не дава необходимия пречиствателен ефект. На „Анмар“ ООД е съставен акт и наложена глоба в размер на 500 лв.

Текущият контрол за работата на пречиствателното съоръжение към млекопреработвателното предприятие, собственост на ЕТ „Русалка – Иван Генов“, с. Коларово показва превишение на нормите за II категория водоприемник по 4 показателя. Намалена е ежемесечната санкция от 126 лв. на 63 лв.

При проверка на пречиствателната станция на месопреработвателно предприятие „Мусан“ ООД, гр. Джебел се констатира превишение на ИЕО по 3 показателя. Увеличена е наложената ежемесечна санкция в размер на 226 лв.

Проверка на пречиствателната станция на месопреработвателно предприятие „Байдано Младост 95“ ООД, гр. Момчилград, се констатира неефективна работа на ПС и превишение на нормите по 5 показателя. Увеличена е наложената ежемесечна санкция в размер на 420 лв. Проверка в края на годината показва, че станцията е в нормален режим - има незначително превишение само по 1 показател и санкцията е отменена.

За нарушения на екологичното законодателство по отношение опазване и управление на водните ресурси през 2007г. са дадени 40 предписания, съставени са 10 акта за установяване на административни нарушения, наложени са 16 ежемесечни санкции.

СЪСТОЯНИЕ НА ВОДИТЕ

Информацията е предоставена от Басейнова Дирекция Източнореломорски район - гр.Пловдив.

Във връзка с прилагането на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС през 2007г. басейновите дирекции към МОСВ разработиха програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните и подземните води.

Основната цел на програмите за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка състоянието на водите. Програмите за оперативен мониторинг включват онези водни обекти (водни тела), чието състояние е определено като „лошо“ и съществува риск то да не стане „добро“ до 2015г.

През първите 6 месеца на 2007г. качеството на водите бе наблюдавано съгласно изпълняваната през 2006г. програма за мониторинг на водите към Националната система за мониторинг на околната среда. През юли 2007г. на територията на Източнореломорски район за басейново управление (включващ басейните на р.Марица, р.Тунджа и р.Арда) стартираха програмите за контролен и оперативен мониторинг на подземни води и програмата за оперативен мониторинг на повърхностни води.

I. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

• Мониторингови пунктове на реки и езера, включени в Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/:

- р.Марица на 3 км. след зауств. канализац. на "Неохим" АД
- р.Марица след гр.Харманли
- р.Марица под гр.Свиленград
- р.Харманлийска при с.Динево
- р.Харманлийска преди с.Тракиец
- р.Арда при моста за с.Орешари
- р.Арда в опашката на яз."Кърджали"
- р.Арда след яз."Кърджали"
- р.Арда след гр.Кърджали (в опашката на яз."Ст. Кладенец")
- р.Арда след язовир "Ст.Кладенец"
- р.Арда преди яз."Ивайловград"
- р.Арда след яз."Ивайловград"
- р.Върбица при с.Върли дол
- р.Върбица преди язовир "Ст.Кладенец"
- р.Крумовица преди вливането и в р.Арда
- р.Бяла при с.Глумово
- р.Бяла преди границата
- яз."Кърджали" преди язовирната стена
- яз."Ст.Кладенец" преди язовирната стена
- яз."Ивайловград" преди язовирната стена

В тези пунктове от мрежата за мониторинг системно се контролират основните физикохимични показатели за качеството на водите (*температура, рН, разтворен кислород, електропроводимост, биологична потребност от кислород - 5 дни (БПК5), химическа потребност от кислород (ХПК), неразтворени вещества, амониев азот, нитратен азот, нитритен азот, фосфати*), както и други специфични показатели в съответствие със специфичните условия и източниците на замърсяване (*тежки метали, цианиди, нефтопродукти, детергенти, феноли и др.*).

• Реки и езера от Програма за оперативен мониторинг на повърхностните води и те са:

- р.Марица на 3 км от «Неохим» АД
- р.Марица под Свиленград
- р.Марица след Симеоновград
- р.Марица след гр.Харманли
- р.Банска при с.Клокотница
- р.Харманлийска при с.Тракиец
- р.Харманлийска – устие
- р.Хасковска при с.Динево
- р.Арда след гр.Кърджали
- р.Арда мост при с.Поточница - с.Рабово
- р.Арда след яз.»Ивайловград«
- яз.»Ивайловград« – стена
- яз.»Ивайловград« - опашка, с.Бориславци
- яз.»Студен кладенец« – опашка
- яз.»Студен кладенец« – стена
- яз.»Студен кладенец« - средна част

В тези пунктове за мониторинг са подбрани показатели от по долу посочените групи, според антропогенното въздействие от промишлени отпадъчни води и отпадъчни води от дифузионни източници (селското стопанство и др.).

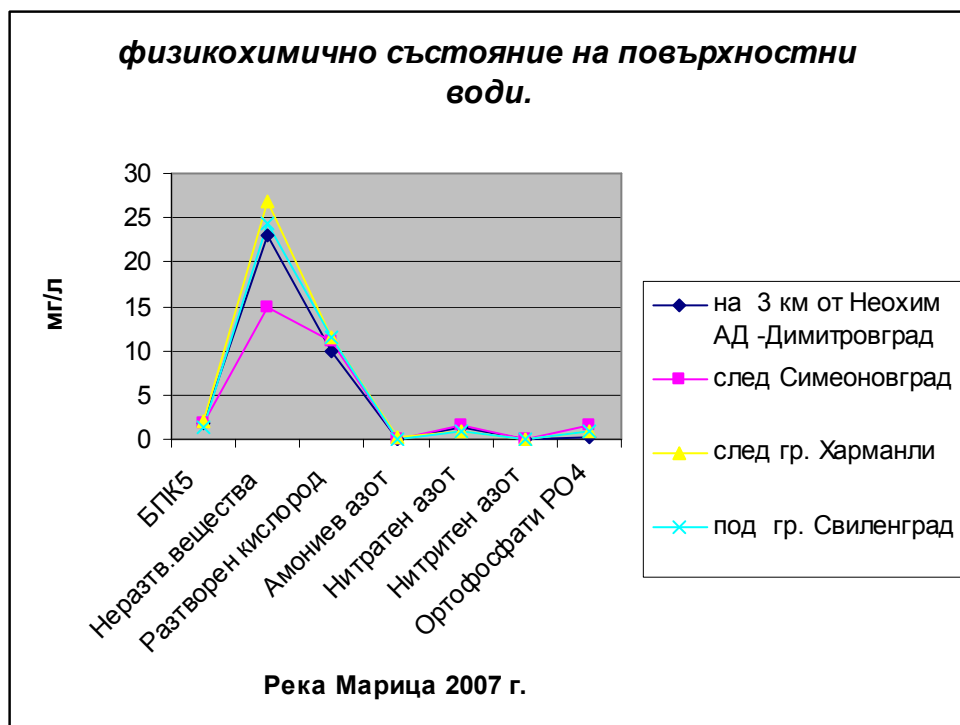
• Физикохимични показатели	
I група	
1	pH
2	Температура
3	Неразтворени вещества
4	Прозрачност (Диск на Секки)**
5	Хлорофил А
6	Електропроводимост
7	Разтворен О ₂ Нитрати
8	Наситеност с О ₂ Хлориди
9	БПК 5
10	ХПК
11	Азот-амониев -N - NH ₄
12	Азот нитратен - N- NO ₃
13	Азот нитритен - N- NO ₂
14	Ортофосфати - P- PO ₄
15	Хлориди
16	Сулфати
II група	
1	Азот общ
2	Фосфор общ
3	Калций
4	Магнезий
5	Обща твърдост
6	Желязо общо
7	Манган
8	Калциево карбонатна твърдост***
9	Сероводород***
• Приоритетни вещества	
1	Alachlor
2	Anthracene
3	Atrazine
4	Benzene
5	Brominated diphenylethers
6	Cadmium and its compounds
7	C ₁₀₋₁₃ chloralkanes
8	Chlorfenvinphos
9	Chlorpyrifos
10	1,2-Dichloroethane
11	Dichloromethane
12	Di(2-ethylhexyl) phthalate (DEHP)
13	Diuron
14	Endosulfan
15	alpha-endosulfan
	Flouranthene
16	Hexachlorobenzene
17	Hexachlorobutadiene
18	Hexachlorocyclohexane (gamma-isomer,Lindane)
19	Isoproturon
20	Lead and its compounds
21	Mercury and its compounds
22	Naphthalene
23	Nickel and its compounds
24	Nonylphenols (4-(para)-nonylphenol)
25	Octylphenols (para-tert-octylphenol)
26	Pentachlorobenzene

27	Pentachlorophenol
28	Polyaromatic hydrocarbons (Benzo(a)pyrene) (Benzo(b)fluoroanthene) (Benzo(g,h,i)perylene) (Benzo(k)fluoroanthene) (Fluoroanthene) (Indeno(1,2,3-cd)pyrene)
29	Simazine
30	Tributhyltin compounds (Tributhyltin-cation)
31	Trichlorobenzenes (1,2,4-Trichlorobenzene)
32	Trichloromethane (Chloroform)
33	Trifluralin
• Специфични замърсители	
I група - Органични вещества	
1	Феноли
2	Нефтопродукти
3	Aldrin
4	Dieldrin
5	Endrin
6	Isodrin
7	Carbontetrachloride
8	Tetrachloroethylene
9	Trichloroethylene
10	Polychlorinated biphenyiles(PCB)
11	EOX (extractable)
12	AOX (absorbable)
13	o,p - DDE
14	p,p- DDE
15	o,p - DDD
16	p,p - DDD + o,p DDT
17	p,p - DDT
18	Prometon
19	Prometryn
20	Propazine
21	Ametrin
22	Simetryn
23	Terbutryn
24	Dichlorodifluoromethane
25	Cloromethane
26	Bromomethane
27	Bromodichloromethane
28	1,4- dicholobenzene
29	1,2 - dicholobenzene
II група - Тежки метали и металоиди	
1	Цинк
2	Мед
3	Хром 6 валентен
4	Хром 3 валентен
5	Арсен
6	Селен
III група - Други	
1	СПАВ анионактивни
2	Цианиди

- **Данни за физикохимичното и хидробиологично състояние на повърхностните води, отклонения от нормите и графики.**
  - 1. Река Марица.**

Физикохимичният мониторинг на река Марица регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните участъци от реката:

- на 3 км от “Неохим” АД - Димитровград превишения по Нефтепродукти и Екстрахируеми вещества;
- след Симеоновград еднократно превишение по Ортофосфати;
- след град Харманли превишения по Нефтепродукти и Фосфор общ;
- под град Свиленград превишения по Нефтепродукти, Фосфор общ и рН;

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

2. Реки притоци на река Марица.

Физикохимичният мониторинг на тези реки регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните участъци от реките:

- р. Харманлийска преди с. Тракиец еднократно превишение по Фосфор общ;
- р. Харманлийска при с. Динево еднократно превишения по Ортофосфати и Феноли;
- р. Харманлийска – устие няма превишени показатели;
- р. Хасковска при с. Динево превишения по Нитритен азот, Ортофосфати и Фосфор общ;
- р. Банска при с. Клокотница превишения по Ортофосфати, Фосфор общ и Нефтепродукти;

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

• **Информация от провеждания хидробиологичен мониторинг.**

Поради липсата на достатъчно информация от провеждания през 2007г. хидробиологичен мониторинг на този етап не може да се извърши подробен анализ за състоянието на водите в притоците на р. Марица на територията на Хасковска област. От частичните данни от пунктовете на р. Банска и р. Харманлийска могат да се направят следните заключения

- отбелязва се слаба тенденция за подобряване състоянието на водите в средното течение на р. Банска (БИ 3), но в устието на реката състоянието е лошо (БИ 2,5);

ПОРЕЧИЕ МАРИЦА										
№	Река	Пункт	БИ 2000	БИ 2001	БИ 2002	БИ 2003	БИ 2004	БИ 2005	БИ 2006	БИ 2007
1	Банска	над с.Буково					3.5	п	н	
2	Банска	с.Воден	п	п	2.5		н	2.5		
3	Банска	с.Сусам								3
4	Банска	с.Гарваново	3	3	3.5	3	2.5	2.5	2.5	
5	Банска	с.Клокотница	2.5	3	2.5	2.5	3			3
6	Банска	с.Добрич	2.5	2.5	2.5	3			2.5	
7	Банска	устие гр.Димитровград	2.5	2.5	2	2.5	2.5	2.5		2.5

- водите в средното течение на р. Харманлийска не показват промяна в състоянието, което може да се определи като лошо (БИ 2.5);

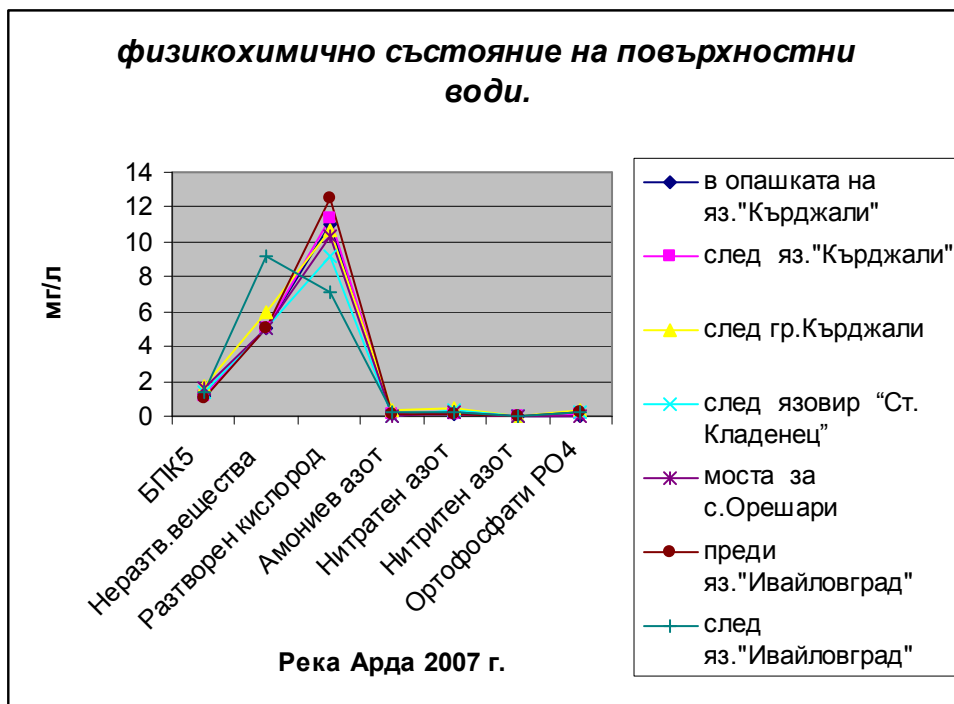
ПОРЕЧИЕ МАРИЦА										
№	Река	Пункт	БИ 2000	БИ 2001	БИ 2002	БИ 2003	БИ 2004	БИ 2005	БИ 2006	БИ 2007
1	Харманлийска	с.Ночево					п	3	2.5	
2	Харманлийска	с.Караманци, преди яз. "Тракиец"		2.5		3			2.5	
3	Харманлийска	с.Тракиец, след яз."Тракиец", черен път 200 м. след селото;	2.5	2	2.5	3	2	2.5		
4	Харманлийска	с.Конуш, преди моста на шосе Хасково-Кърджали	2			2.5	3			2.5
5	Харманлийска	с.Войводово, мост на пътя за с.Орлово	2	2.5	2.5	2.5	3			2.5
6	Харманлийска	с.Малево, преди р. Бързей, 200 м преди моста		2.5		3.5	3	2.5		2.5
7	Харманлийска	с.Динево, мост преди селото (преди р. Хасковска);	3	3	3	2.5	2.5	2.5	2.5	
8	Харманлийска	с.Стойково, мост за с.Любеново; след р.Хасковска		1.5	2	1.5	н	н		
9	Харманлийска	с.Брягово, след р.Хасковска, след моста за селото	2	2	2	2	2.5	2		
10	Харманлийска	устие гр.Харманли, мост на пътя за Симеоновград	2.5	2	2	2.5	2.5	2.5		

3. Река Арда.

Физикохимичният мониторинг на река Арда регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните участъци от реката:

- в опашката на яз. "Кърджали" няма превишени показатели;
- след яз. "Кърджали" няма превишени показатели;
- след гр. Кърджали еднократно превишение по Фосфор общ;
- след язовир "Ст.Кладенец" няма превишени показатели;
- при моста за с. Орешари няма превишени показатели;
- преди яз. "Ивайловград" няма превишени показатели;
- след яз. "Ивайловград" няма превишени показатели;

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

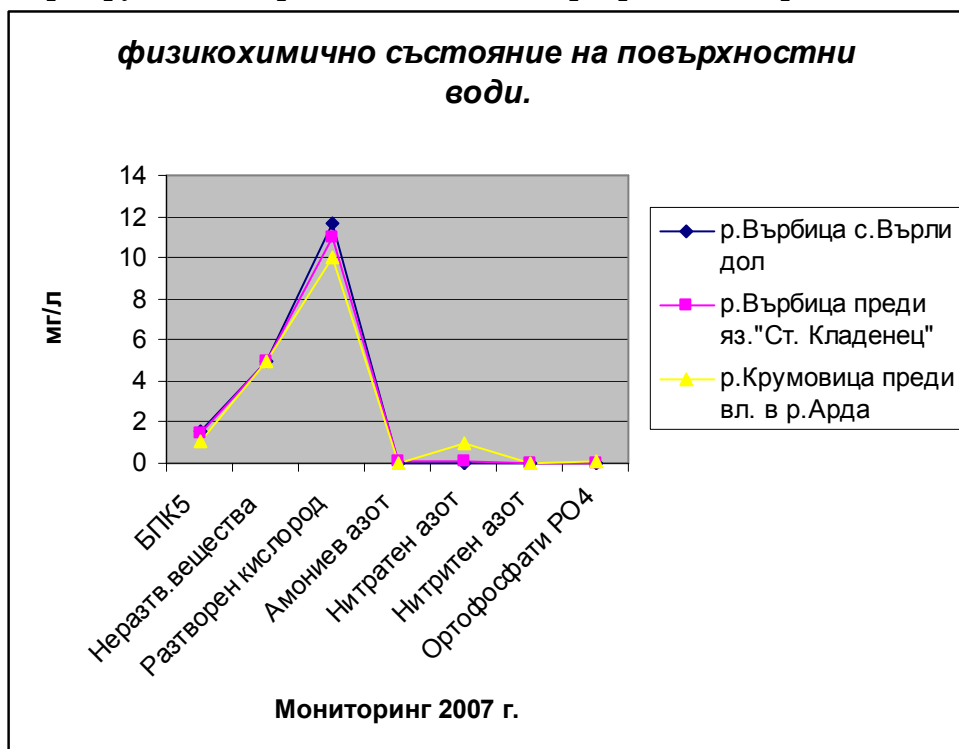
Хидробиологичният мониторинг в пунктовете на р.Арда на територията на Хасковска област не показва съществени различия от състоянието през 2006г. Той включва участъка от опашката на яз. „Кърджали” до границата с РГърция. С изключение на пункта преди опашката на яз. „Кърджали”, който е с добро състояние на водите и попада в планински тип реки, останалата част от реката попада в тип средно-големи реки и е с умерено състояние на водите. Единични отклонения към лошо състояние се наблюдават след стените на яз. „Студен Кладенец” и яз.„Ивайловград”. През 2007 г. в тези пунктове не е извършено пробонабиране поради високи води в р.Арда.

БАСЕЙН НА р.АРДА								
№	Река	Пункт	БИ 2002	БИ 2003	БИ 2004	БИ 2005	БИ 2006	БИ 2007
1	Арда	преди яз. "Кърджали", с.Китница, с.Аврамово; ФХМ 30061113	4	4.5		3.5	3.5	3.5
2	Арда	след яз."Кърджали"; ФХМ 30061278	3	3	3	3	3	
3	Арда	след гр.Кърджали, опашка на яз."Студен кладенец"; ФХМ 30061279	3	3		3	3	3
4	Арда	с.Поточница-с.Рабово	2	2	2	2		в
5	Арда	след р.Крумовица; мост за с.Орешари; ФХМ 30061283	3	3		3		в
6	Арда	преди гр.Маджарово	3	3		3		в
7	Арда	след гр.Маджарово; ФХМ 30061541,	3	3	3	3		в
8	Арда	след яз."Ивайловград", с.Хухла; ФХМ 30061115	2	2	2	2		в

4. Реки притоци на река Арда.

Физикохимичният мониторинг на тези реки регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните участъци от реките :

- р. Върбица при с. Върли дол еднократно превишение по рН;
- р. Върбица преди язовир "Ст. Кладенец" няма превишени показатели;
- р. Крумовица преди вливането и в р. Арда няма превишени показатели;

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

Хидробиологичният мониторинг в пунктовете на притоците на р. Арда не показва съществени различия от състоянието през 2006г. Всички притоци на Арда са определени като пресъхващ тип реки със силно изразено лятно маловодие. При тях се приема, че състоянието е добро/много добро в диапазона БИ 3-5.

С изключение на горното течение на р. Върбица, което е силно повлияно от рудодобива и водите са в лошо състояние, в останалите притоци състоянието може да се определи като добро (БИ 3). Единични отклонения към много лошо състояние (БИ 1) се забелязват в два пункта от водосбора на р. Крумовица:

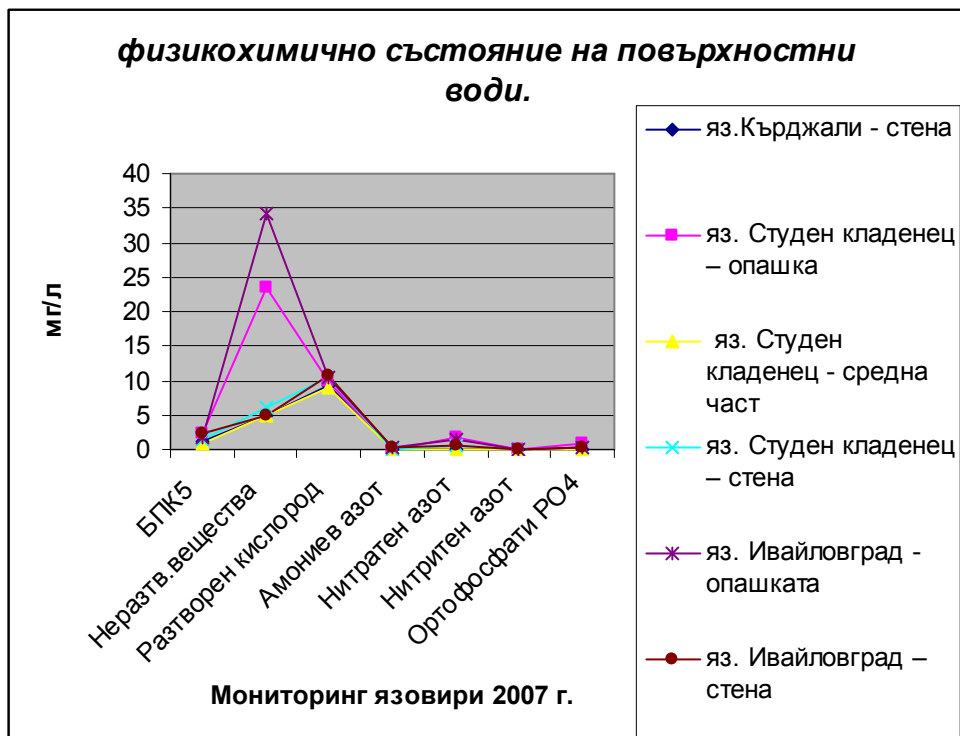
- р. Крумовица, преди устие, мост за с. Морянци, ФХМ 30061282;
- р. Коджа дере (приток на р. Крумовица), преди устие;

Данните от физикохимичният мониторинг в пункта на р. Крумовица не корелират с установената стойност на БИ, което налага допълнителен анализ на причините за констатираното лошо състояние в този мониторингов пункт.

5. Язовири.

Физикохимичният мониторинг регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните пунктове от тези язовири:

- яз. „Кърджали” преди язовирната стена няма превишени показатели;
- яз. „Студен кладенец” – опашка няма превишени показатели;
- яз. „Студен кладенец” - средна част няма превишени показатели;
- яз. „Студен кладенец” – стена еднократно превишение по рН;
- яз. „Ивайловград” - опашката, с. Бориславци еднократно превишение по рН;
- яз. „Ивайловград” – стена еднократно превишение по рН;

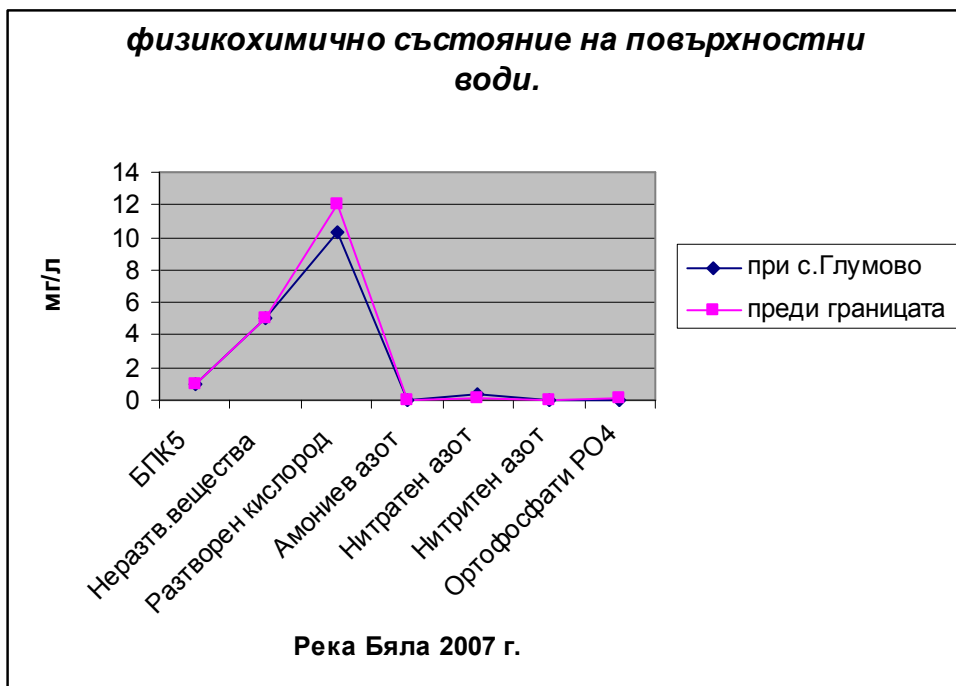

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

6. Река Бяла.

Физикохимичният мониторинг на река Бяла регистрира следните превишения на нормативните изисквания за съответната категория води в контролираните участъци от реката:

- при с. Глумово няма превишени показатели;
- преди границата няма превишени показатели;

Данните от съответните показатели са представени със своите средно аритметични стойности.

2. Качество на подземни води

II. ПОДЗЕМНИ ВОДИ

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води в Хасковски район през 2007 година обхваща 18 хидрогеоложки пункта. В 17 пункта се извършва контролен, а в 9 - оперативен мониторинг:

1. Сондаж № 3, гр. Хасково - 1, общ. Хасково (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
2. Кладенец, с. Малего, общ. Хасково (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
3. ПС - ПБВ - 15 Сондажа, гр. Хасково-Източна зона, общ. Хасково (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
4. ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, с. Брягово, общ. Хасково (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
5. ПС-нова, с. Узунджово, общ. Хасково (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
6. Кладенец, с. Странджево, общ. Крумовград (**Контролен мониторинг**);
7. Дренаж, с. Странджево, общ. Крумовград (**Контролен мониторинг**);
8. Сондаж, Винарска къща "Сакар", гр. Любимец, общ. Любимец (**Контролен мониторинг**);
9. Кладенец ПС, гр. Симеоновград, общ. Симеоновград (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
10. Кладенец - ПС-ПБВ, с. Момково, общ. Свиленград (**Контролен +Оперативен мониторинг**);
11. Кладенец, гр. Харманли, общ. Харманли (**Контролен+Оперативен мониторинг**);
12. Извор в ПС "Кандилка", с. Кандилка, общ. Крумовград (**Контролен мониторинг**);

13. Извор в ПС, с. Камилски дол, общ. Ивайловград (**Контролен мониторинг**);
14. Сондажи на КГМР, гр. Хасково, общ. Хасково (**Контролен мониторинг**);
15. Извор, с. Миладиново, общ. Кърджали (**Контролен мониторинг**);
16. Извор, с. Паничково, общ. Черноочене (**Контролен мониторинг**);
17. Извор (Чешма), с. Дрангово, общ. Кирково (**Контролен мониторинг**);
18. Кладенец - ПС, с. Скобелево, общ. Минерални бани (**Оперативен мониторинг**);

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която Изпълнителна агенция по околна среда изпраща на Басейнова дирекция за управление на водите в Източнобеломорски басейн - център Пловдив. Пробите са анализирани в Регионална лаборатория – Хасково, като за всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализ в зависимост от разработените програми за контролен и оперативен мониторинг.

I група - основни физико-химични показатели - разтворен кислород, окислително-възстановителен потенциал, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички тези показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината).

II група - допълнителни физико-химични показатели – нитритни йони, фосфати, общо желязо, манган – анализират се всички или отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно).

III група – метали и металоиди – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност и обща β – активност – анализират се отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.

IV група – органични вещества – пестициди – в два мониторингови пункта (при гр. Симеоновград и с. Момково) - еднократно през годината са извършени анализи.

Резултатите се сравняват със стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води.

По-голяма част от наблюдавани мониторингови пунктове са помпени станции за питейно-битово водоснабдяване.

В резултат от допълнително характеризиране на подземните водни тела, извършено в началото на 2007 год. бе извършено:

-обединяване на част от подземни водни тела, които имат еднакъв геоложки строеж, хидрогеоложки характеристики и характеристика на седиментните отложения и почви, покриващи водното тяло в зоната на подхранването му и които не са подложени на въздействия от човешка дейност;

-отделяне на друга част от определените подземни водни тела, състоящи се от няколко слоя, които са с твърде различен литоложки строеж, хидрогеоложки характеристики и характеристика на седиментните отложения и почви, покриващи водните тела в зоната на подхранването им и за които оценката на риска за отделните слоеве е различна;

-присъединяване на определени водни тела, тъй като не следват границите на най-близкия или най-подходящия район с басейново управление;

Анализът на подземните води е извършен на база на окончателно определените подземни водни тела. Предварително трябва да се каже, че за някои

подземни водни тела в България са установени повишени концентрации на вещества от природен произход:

-манган и желязо – основно за някои водни тела в кватернерни водоносни хоризонти по реките;

-амониеви йони и сероводород – за водните тела, във или в близост до въглищни находища и в райони в които подземните води се смесват с минерални води;

-сулфати – за водните тела, в геоложки пластове, съдържащи гипсови включения и в райони в които подземните води се смесват с минерални води;

-тежки метали – за водните тела, разположени в близост до находища на полиметални руди;

Повишеното съдържание на нитрити и нитрати се проявява предимно през влажния период на годината. Високото съдържание на желязо и манган е следствие и на корозия на обсадната колона на водовземното съоръжение и по-малко стои в тясна връзка с химико-минералогичния състав на водоносните скали /колекторите/.

1. Подземно водно тяло (ПВТ) BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/

Разположено в северозападната част на Хасковски район, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи). Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, пясъкливо глини с неоген-кватернерна възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 622 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 38 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 7 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 0,8 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на определените показатели се установи:

- желязо и манган – завишение се фиксира в единични проби или като постоянна тенденция на съдържания над стандартите за тези компоненти;
- амоний – продължава постоянната тенденция на съдържания над стандартите, макар и да намаляват съдържанията в отделни пунктове;
- нитрити – след появата им през 2006 год. в единична проба, през 2007 год. съдържанието им е значително под стандарта;
- фосфати – забелязва се постоянна тенденция на съдържания над стандарта, в отделни случаи се фиксират по-ниски съдържания;
- сулфати - в първото полугодие на годината продължава постоянната тенденция от предходната година на съдържания над стандарта, а през второто полугодие те намаляват и са под граничната стойност;
- хлориди – в една проба леко завишени съдържания;

При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

2. ПВТ BG3G00000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда/

Разположено в южната част на Хасковски район. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни с кватернерна възраст. ПВТ има площ - 101 кв. км. Средна дебелина на водоносния хоризонт – 5 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 90 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 2 л/сек/км².

- перманганатна окисляемост - показва значително занижени до нулеви стойности;
- желязо – малко над стандарта в единична проба;
- фосфати – показват завишени съдържания до 2 пъти над стандарта през летните месеци от годината, в останалите случаи имат съдържания под стандарта.

При останалите наблюдавани параметри не се фиксират отклонения.

3. ПВТ BG3G000000Q048 /Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово/

Заема терсата на р. Марица, в нейното долно течение. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити с кватернерна възраст. ПВТ има площ 145 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 12 м. Среден модул на подзем. отток – 4 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на наблюдаваните показатели се фиксира завишение на фосфати само в една проба през четвърто тримесечие; амоний показва съдържания под стандарта за разлика от 2006 год. При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

4. ПВТ BG3G000000N011 /Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово/

Разположено е в източната част на Хасковски район. ПВТ заема т.н Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина (наложена депресия), от север и североизток се огражда от Сакар, от юг е източната част на Ибредженската хорст антиклинала. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, песъкливи глини. ПВТ има площ 712 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 45 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 1 – 140 м/ден. Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по-слабо от реките и деретата и водите от подложката. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

От второто полугодие на 2007 год започна наблюдението на този водоносен хоризонт самостоятелно. При фосфати се фиксира леко завишение само в една проба през четвърто тримесечие на годината. При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

5. ПВТ BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток/

В Хасковски район попада една съвсем малка част (тясна ивица по поречието на р. Сазлийка). Цялото ПВТ има площ 752 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, пясъци, глини с кватернерна възраст. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 40 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 0,075 – 110 м/ден. Подхранването става от реките, валежите и поливните води. Среден модул на подзем. отток – 3 л/сек/км².

- перманганатна окисляемост, в сравнение с 2005 год. (съдържанията са над допустимите стойности като постоянна тенденция), а през 2006 год.- пълна липса на този компонент, през 2007 год. показва значително занижени до нулеви стойности;
- сулфати и калций – в стандартни граници;
- манган – показват съдържания значително над стандарта като постоянна тенденция;

- амоний – прекъсва постоянната тенденцията за съдържания над стандарта, като в края на годината е под граничната стойност;
  - фосфати – намалява съдържанието на този компонент, той е под стандарта.
- При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

6. ПВТ BG3G00000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

В Хасковски район е съвсем малка част от него (най-югоизточните му части). Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, пясъкливи глини, пясъкливи гравелити с кватернерна възраст. Цялото ПВТ има площ 2 727 кв.км, средна дебелина на водоносния хоризонт 1-20 м. Среден коефициент на филтрация на ПВТ – 75 м/ден. Подхранва се от реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия. Среден модул на подзем. отток - 4,1 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние се фиксира следното:

- перманганатна окисляемост – съдържанията са под допустимите стойности;
- манган – в една проба над стандарта;
- фосфати – появяват се отново със съдържания до 2-3 пъти над стандарта;

7. ПВТ BG3G00PtPg2023 /Пукнатинни води - Крумовград - Кирковска зона/

ПВТ е разположено в Източните Родопи, заема южната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от органогенни варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, мрамори, калкошисти с протерозойска и палеогенска възраст. ПВТ има площ - 217 кв. км. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 0,016 - 0,08 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 0,5 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на наблюдаваните показатели в сравнение с 2006 год. амоний показва съдържания значително под стандарта за този компонент. При останалите наблюдавани параметри също не се установяват отклонения.

8. ПВТ BG3G00PtPg2024 /Пукнатинни води - Ивайловградски масив/

ПВТ е разположено в югоизточната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, варовици, калкошисти, варовити пясъчници, мергели с протерозойска и палеогенска възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са изградени от пясъци, пясъчници, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици, метаседименти и метавулканити. ПВТ има площ - 191 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,4 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на наблюдаваните показатели не се установяват отклонения.

9. ПВТ BG3G0000Pg2025 /Пукнатинни води - Свиленградски масив/

ПВТ се разкрива в северната страна на западната, стеснена част на Долнотракийската низина. Разположено е в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от мергели, пясъкливи мергели, варовици, пясъкливи варовици, пясъчници, конгломерати - напукани, брекчоконгломерати с палеогенска възраст. ПВТ има площ - 48 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

През 2006 год. не се установявиха отклонения на показатели, а през 2007 год. няма наблюдение върху химичното състояние на подземните води на това тяло.

10. ПВТ BG3G0000PgNo26 /Карстови води - Чирпан – Димитровград/

В Хасковски район е само югоизточната част от ПВТ, заема северозапазната му част. Водоносния хоризонт е изграден от пясъкливи, глинести и органогенни варовици, мергели с палеогенска /еоцен/ възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са пясъци, чакъли, глини, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици. Цялото ПВТ има площ 1066 кв.км. Среден модул на подзем. отток – 1,5 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние се установи следното:

- перманганатна окисляемост - продължава тенденцията от 2006 год. на значително занижени стойности в сравнение с 2005 год. (съдържанията са над допустимите стойности като постоянна тенденция);
- фосфати – показват подобно поведение като перманганатна окисляемост, но през 2007 год. те отсъствуват или се фиксира значително (до 3,5 пъти) завишаване съдържанието им през първото тримесечие на годината, след това рязко намалява и в края на годината съдържанието на този показател се задържа под стандарта;
- амоний – в отделни проби леко завишение в сравнение с предходната година, но при всички случаи е под стандарта;
- желязо – много е динамично поведението на този показател – от много ниски стойности в отделни проби до 4,5 пъти над стандарта (в една проба);

При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

11. ПВТ BG3G00000Pgo28 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в централната и южна част на Хасковски район, обхваща палеогенските отложения в Източни Родопи. Водоносния хоризонт е изграден от риолити, латити, андезити, базалти, туфи, туфити, пясъчници, алевролити, гравелити, конгломерати, брекчи, брекчо-конгломерати, мергели, органогенни варовици. ПВТ има площ - 3228 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

Наблюдение върху химичното състояние на това ПВТ започна от второто полугодие на 2007 год. Фиксира се леко завишение на калций в една проба, също една проба показва повишение на нитрати. Показателя рН има стойности под стандарта 6,5 (и в двете анализирани проби).

12. ПВТ BG3G00000Pto42 /Карстови води - Ардино - Неделински басейн/

ПВТ заема най-югозападната част на Хасковски район, има меридионално разположение. Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, калкошисти, амфиболити, кварцити с протерозойска възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са изградени от гнайси, мигматити, гранитогнайси, шисти. ПВТ има площ - 68 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

През 2007 год. не е предвидено наблюдение върху химичното състояние на това ПВТ.

13. ПВТ BG3G00000Pto45 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив/

ПВТ е разположено в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от гранити, амфиболити, мусковитови и двуслюдени гнайсошисти, шисти, лептинити. ПВТ има площ - 1462 кв. км Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

ПВТ е в слабо населен район, черпенето е малко, не е добре изучено, на този етап няма мониторингови точки за наблюдение на химичното състояние на подземните води.

14. ПВТ BG3G00000Pto46 /Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в югозападната и южна част на Хасковски район, обхваща части от Централни и Източни Родопи. Водоносния хоризонт е изграден от гнайсошисти, гранитизирани биотитови и двуслюдени гнайси, мигматити, шисти. ПВТ има площ - 4367 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на определените показатели се фиксира значително завишение на желязо – 5 пъти (в една проба) над стандарта през второто тримесечие на годината до съдържания по-малки от границата на количественото определяне на метода. При останалите наблюдавани параметри не се установяват отклонения.

ЗЕМИ И ПОЧВИ. ЗЕМНИ НЕДРА

1. Баланс на земите по основни фондове на територията на РИОСВ – Хасково.

Общата територия на РИОСВ - Хасково (Хасковска и Кърджалийска области) възлиза на 826 344 ха. Земеделските земи са 477 506 ха, а обработваемите 325 349 ха. Размерът на горският фонд е 348 838 ха.

В района на РИОСВ –Хасково е създадена организация на контролната дейност в пунктовете за наблюдение и контрол на НАСЕМ, с цел провеждането на мониторинговата дейност в подсистема „Земни и почви“. Пунктовете, от които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София. Те са разположени на цялата територия на РИОСВ и са в зависимост от източниците на замърсяване.

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди.

Източник - промишленост.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

- Пункт № 101, землище на с. Добрич, общ. Димитровград;
- Пункт № 102, землище на с. Крум, общ. Димитровград;
- Пункт № 103, землище на гр. Димитровград;
- Пункт № 104, землище на с. Опълченско, общ. Кърджали;
- Пункт № 105, землище на с. Вишеград, общ. Кърджали;
- Пункт № 106, землище на с. Доброволец, общ. Кърджали;
- Пункт № 107, землище на с. Вишеград, общ. Кърджали;
- Пункт № 108, землище на с. Гледка, общ. Кърджали;
- Пункт № 109, землище на с. Орешница, общ. Кърджали;
- Пункт № 110, землище на с. Звездалина, общ. Кърджали;

Източник – напояване.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

- Пункт № 301, землище на с. Черногорово, общ. Димитровград;
- Пункт № 302, землище на с. Перперек, общ. Кърджали;
- Пункт № 303, землище на с. Широко поле, общ. Кърджали;
- Пункт № 304, землище на с.Боровица, общ. Кърджали;

Източник - химизация на селското стопанство.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

- Пункт № 201, землище на с. Изворово, общ. Харманли;
- Пункт № 202, землище на с. Орлово, общ. Хасково;
- Пункт № 203, землище на гр. Свиленград;
- Пункт № 204, землище на с. Тънково, общ. Стамболово;
- Пункт № 205, землище на с. Ново село, общ. Свиленград;
- Пункт № 206, землище на гр. Момчилград;
- Пункт № 207, землище на с Звезден, общ. Кърджали;
- Пункт № 208, землище на с. Орешница, общ. Кърджали;
- Пункт № 209, землище на с. Скърбино, общ. Кърджали;
- Пункт № 210, землище на с. Глухар, общ. Кърджали;

Източник – автотранспорт.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

- Пункт № 401, землище на гр. Хасково;

Пункт № 402, землище на гр. Димитровград;
Пункт № 403, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград;
Пункт № 404, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград;
Пункт № 405, землище на с. Черноочене, общ. Черноочене;
Пункт № 406, землище на с. Черноочене, общ. Черноочене;

Забележка: През 2007г., съгласно указания на ИАОС - гр. София е извършено пробонабиране и анализ на почви за замърсяване с тежки метали и металоиди по източници - промишленост, напояване, автотранспорт и химизация на селското стопанство.

През есента на 2007 г. е извършено пробонабиране от пунктовете от новия почвен мониторинг съгласно планграфика на ИАОС – гр. София.

Пункт № 250, землище на с. Сираково, общ. Хасково;
Пункт № 251, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград;
Пункт № 252, землище на гр. Мерицлери, общ. Димитровград;
Пункт № 268, землище на с. Манастир, общ. Хасково;
Пункт № 269, землище на с. Узунджово, общ. Хасково;
Пункт № 270, землище на с. Голямо Асеново, общ. Димитровград;
Пункт № 286, землище на с. Ръженово, общ. Маджарово;
Пункт № 287, землище на с. Славяново, общ. Харманли;
Пункт № 288, землище на с. Поляново, общ. Харманли;
Пункт № 289, землище на с. Калугерово, общ. Симеоновград;
Пункт № 305, землище на с. Пашкул, общ. Ивайловград;
Пункт № 306, землище на с. Бориславци, общ. Маджарово;
Пункт № 307, землище на с. Черна могила, общ. Харманли;
Пункт № 308, землище на с. Рогозиново, общ. Харманли;
Пункт № 324, землище на с. Свирачи, общ. Ивайловград;
Пункт № 325, землище на гр. Свиленград;
Пункт № 326, землище на с. Васково, общ. Любимец;
Пункт № 343, землище на с. Равна, общ. Любимец;
Пункт № 230, землище на с. Богатино, общ. Ардино;
Пункт № 231, землище на с. Куцово, общ. Черноочене;
Пункт № 232, землище на с. Ночево, общ. Черноочене;
Пункт № 246, землище на с. Яковица, общ. Крумовград;
Пункт № 247, землище на с. Овчево, общ. Джебел;
Пункт № 248, землище на с. Петлино, общ. Момчилград;
Пункт № 249, землище на с. Патица, общ. Черноочене;
Пункт № 265, землище на с. Ралци, общ. Момчилград;
Пункт № 266, землище на с. Татул, общ. Момчилград;
Пункт № 267, землище на с. Кокиче, общ. Кърджали;
Пункт № 284, землище на с. Гулия, общ. Крумовград;
Пункт № 285, землище на с. Джанка, общ. Крумовград;
Пункт № 304, землище на с. Стражец, общ. Кърджали;

Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползване и културите, които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16X16 км един от друг. Пробите са анализирани от РЛ - Хасково към ИАОС по следните показатели: РН, олово, кадмий, мед, цинк, арсен въглерод, азот, фосфор и пестициди, обемна плътност, никел и хром.

3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители (пестициди).

През последните години на територията на Хасковска и Кърджалийска област залежават около 861 079 кг. в твърдо състояние и 122 511 л. в течно състояние забранени за употреба пестициди. От направените проверки се установи, че те се съхраняват в 25 склада разположени в 16 общини. До момента със средства от МОСВ - ПУДОС са изградени и отремонтирани централизирани складове за съхранение на растително-защитни препарати в 10 общини. Решени са проблемите за общините Хасково, Харманли, Любимец, Димитровград, Ардино, Кирково, Крумовград, Кърджали Черноочене и Кирково.

Характерно за тях е, че те са собственост на съответните общини, а всички пестициди, които се съхраняват в тях са обезопасени и преупаковани. Все още не са решени окончателно проблемите със складовете в общините Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Джебел и Момчилград. По - голямата част от тях са собственост на бивши земеделски кооперации, а някои от тях са и частна собственост. Те са в лошо състояние, неохраняеми и наличните в тях растително-защитни препарати създават потенциална опасност от инциденти и замърсяване на околната среда.

През 2007г. е реализиран проект за изграждане на осем ББ - кубове за община Свиленград и община Ивайловград, в резултат на което бяха ликвидирани (преместени) пестициди на общо 8 склада.

На територията на регионалната екоинспекция се извършва почвен мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди. Пунктовете се определят от ИАОС – София. Анализите се извършват в РЛ – Хасково към ИАОС. През 2007 г. не са констатирани замърсяване на почвите с пестициди.

4. Увреждане на почвата и земите от добивната промишленост.

През последните години преустановиха работа някои от големите минно-добивни мощности в района, като например оловно-цинковите рудници в района на град Маджарово и въгледобива около Димитровград. От друга страна след приемането на Закона за подземните богатства се забелязва тенденция за узаконяване на по – малки стари и нови площи за търсене, проучване и добив, основно на строителни и скалооблицовъчни материали.

Силен интерес от страна на чуждестранни и български инвеститори представлява района на Източни Родопи, където са обособени няколко големи лицензионни площи за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми.

По отношение опазване и екологосъобразно използване на почвите и земните недра се контролират над 90 обекта кариери и подземни рудници. Контролът обхваща и ликвидирания минни обекти, на които предстои или вече се извършва техническа и биологична рекултивация като например “Маджарово-в ликвидация” ЕАД, Мина “Маришки басейн” ЕООД-в ликвидация и др. За региона на РИОСВ - Хасково общия размер на нарушените от миннодобивни дейности до момента терени е около 1 600 ха. По-голяма част от тях (около 1 200 ха) са пропадания на земи над стари минни изработки на “Мини Маришки басейн” ЕООД-Димитровград. Времетраенето на предстоящата им рекултивация в голяма степен е свързано с темповете на финансиране на предвидените мероприятия.

Общо нарушени терени в резултат на минно-добивните дейности в района през 2007 г. – 6,5 ха. Общо рекултивирани площи през годината – 2,5 ха.

5.Ерозия на почвите.

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. През 2007 г. година не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираната от РИОСВ - Хасково територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗП.

6.Засоляване и вкисляване на почвите.

Вкисляване - изградени са опорни пунктове за мониторинг от НАСМОС.

Пробонабрани и анализирани са 32 броя почвени проби в пунктове Любимец, общ. Любимец и с. Глухар, общ. Кърджали, с. Крепост, общ. Димитровград и с. Узунджово, общ. Хасково. Пробонабирането се извършва от 4 точки за всеки пункт в две дълбочини – 0 – 20 см и 20 – 40 см – веднъж годишно – есен. От извършените анализи за вкисляване на почвите не са установени стойности застрашаващи почвеното плодородие.

6.Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци.

На територията контролирана от РИОСВ – Хасково има образувани множество нерегламентирани и криминални сметища със строителни и битови отпадъци, които замърсяват и увреждат почвите на региона. На площ от 150 дка са разположени съществуващи сметища, които предстоят да бъдат ликвидирани поетапно, във връзка с изпълнението на Националната програма по управление на отпадъците.

7.Увреждане на почвите от опожаряването на растителността.

Във връзка с категоричната забрана за палене на стърнища, крайпътни ивици, слокове и други растителни отпадъци, с цел недопускане увреждане на околната среда и предотвратяване вредната практика от масово палене на стърнища, са изпратени до всички общини и ОД "ЗГ" писма за стриктно изпълнение на нормативната база, забраняваща паленето на стърнища и други растителни остатъци и уведомяването на всички кметства, земеделски кооперации и сдружения, относно забраната. Трябва да се отбележи, че в сравнение с предишни години пожарите в земеделските земи намаляха. Не се констатираха големи пожари. Намаляването на броя на пожарите се дължи на популяризиране на забраната от медиите и общините и убеждаването, че полза от палене на стърнища няма, а само вреди на почвите, въздуха и биологичното разнообразие.

8. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Хасково.

Почвата е повърхностният рохкав слой от земната кора на сушата, образуван под действието на много фактори, която притежава свойството плодородие. На контролираната от РИОСВ - Хасково територия са разположени едни от най-плодородните почви в страната. Затова дълг на всеки, който използва почвата, като средство за производство или действа по друг начин да я опазва от увреждане и замърсяване, като по този начин гарантира ефективна защита на човешкото здраве и естествените почвени функции. През последните години се наблюдава тенденция към намаляване замърсяването на почвите. Това се отнася основно за земеделските земи и се дължи на кризата в земеделието, а от тук ограниченото ползуване на пестициди и торове.

Съществуващите процедури по промяна предназначението на земеделските земи с участието на РИОСВ са гаранция, че няма да се изземват плодородни земи за строителство и за неземеделски нужди.

За 2007г. РИОСВ - Хасково има участие в 12 комисии за смяна предназначението на земята. В това отношение бяха предложени 830 дка селскостопанска земя предимно за изграждане на складове, жилищни сгради за собствени нужди, заведения за обществено хранене, бензиностанции и др. С процедурите на ОВОС се осъществява превантивна дейност по опазване на почвите от замърсяване, както на действащи обекти, така и на инвестиционните проекти.

По отношение опазване на почвите през 2007г. трябва да се отбележи значителното намаляване палежите на стърнища; обезвреждане на по - голяма част от складовете, съхраняващи стари и негодни за употреба пестициди.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Територията, за която отговаря инспекцията е в югоизточната част на България, обхваща Хасковска и Кърджалийска области и е с обща площ около 8 046 км².

Включва източна Тракийска низина, Източни Родопи и юго-източен Сакар. Релефът е преобладаващо хълмист и нископланински, със заоблени била, стръмни склонове прорязани от сухи дерета, с основна надморска височина между 180 и 750 м. Климатът е преходно- континентален с изразено средиземноморско влияние по поречията на р. Арда и р. Бяла.

Тук са водосборните райони и долните течения на трите основни за южна България реки–Арда, Марица и Тунджа. Другите повърхностни водни обекти на територията на област Хасково са част от Източно-беломорския район и принадлежат към поречие Марица, поречие Арда и поречие Бяла.

На територията на РИОСВ–Хасково има 84 защитени територии /ЗТ/–38 природни забележителности /ПЗ/, 4 поддържани, 1 строг резерват и 41 защитени местности /ЗМ/ на обща площ 9621,994 ха. В процедура е обявяване на природен

парк "Източни Родопи", който ще обхваща общини от областите Хасково и Кърджали /приложение 1/.

Бяха обявени официалното от МОСВ две нови защитени местности "Нощувка на малък корморан- Димитровград" и разширение на ЗМ "Дефилето" в община Харманли.

Приключи подготовката на имотните и координатни регистри включени в десетте проектозаповеди за ЗЗ по Директива 79/409 ЕЕС за птиците.

По-голямата част от територията, за която отговаря РИОСВ-Хасково попада в Източни Родопи. Като място с изключително високо биологично разнообразие ще посочим някои обобщени характеристики.

Източните Родопи заемат малка част от общата площ на България, едва 5,4% /6 005 км²/, но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове.

Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански ендемита, 20 български и 7 родопски ендемита. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове /Женева, 1991г./, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция.

От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUSN.

Приложение 1.

СПИСЪК на ЗПТ на територията на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области)						
№	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия в ha	Попада в териториалния обхват на сл. общини	Приет план за управление
ОБЛАСТ ХАСКОВО						
1.Община Хасково						
1	"Паламудче"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Хасково	29,5	Хасково	не
2	"Находище на снежно кокиче"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Хасково	10,4	Хасково	не
3	"Боаза" /Пролома/	Природна забележителност	ССФ, общ. Хасково, общ. Минерални бани	0,3	общ. Хасково, общ. Минерални бани	не
4	ЗМ "Злато поле"	Защитена местност	ССФ, общ. Хасково, общ. Димитровград	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград	не
2. Община Димитровград						
5	"Група от 12 летнодъбови дървета"	Природна забележителност	ССФ, общ. Димитровград	0,3	общ. Димитровград	не
6	"Пропадналото блато"	Защитена местност	ССФ, общ. Димитровград, обл. Хасково и	27.29	общ. Димитровград, обл. Хасково и	не

			Общ. Опан, обл. Стара Загора		Общ. Опан, обл. Стара Загора	
7	"Злато поле"	Защитена местност	ССФ, общ. Хасково и Дмитровград	84,8	общ. Хасково и Дмитровград	не
8	"Ношувка на малък корморан"	Защитена местност	ДГФ, ССФ с. Радиено, гр. Дмитровград,	12,824	Общ.Димитровград	не

3. Община Минерални бани

8	"Борака"	Поддържан резерват	ДГФ,МОСВ	11,1	Общ. Минерални бани	не
9	"Орлова скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	1,5	Общ. Минерални бани	не
10	"Пробития камък"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	1	Общ. Минерални бани	
11	"Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	3	Общ. Минерални бани	не
12	"Изправения камък" - Олу дере (Дикилиташ)	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	0,2	Общ. Минерални бани	не
13	"Айда"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Хасково	3,5	Общ. Минерални бани	не
14	"Огледната скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	1,5	Общ. Минерални бани	
15	"Шейтан кюпрю" - родопски силивряк	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Хасково	0,5	Общ. Стамболово	не
16	"Скални ниши" - Меден камък (Кован кая)	Природна забележителност	ДГФ ДЛ- Хасково	1,5	Общ. Стамболово	не
17	"Големия сипей"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Хасково	653,9	Общ. Стамболово	не

5. Община Харманли

18	"Дефилето"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Харманли	127,322	Общ. Харманли	Не
19	"Сазлъка" (находище на блатно кокиче)	Природна забележителност	ССФ, ДЛ- Харманли	35,8	Общ. Харманли	не
20	"Бакърлия"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ- Харманли и Свиленград	387,15	Общ. Харманли Общ.Любимец	не
21	"Долмен"	Природна забележителност	ССФ, Общ. Харманли	0,1	Общ. Харманли	не
22	"Водопад Корудере"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Харманли	0,4	Общ. Харманли	не
23	"Кюмурлука"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ- Харманли	0,4	Общ. Харманли	не

6. Община Маджарово

24	"Патронка"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Харманли	180	Общ. Маджарово	не
25	"Меден камък" - Кован кая	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Харманли	78,9	Общ. Маджарово	не
26	"Гюргена"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Харманли	72,4	Общ. Маджарово	не
27	"Момина скала"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ- Харманли, ДЛ- Крумовеград, Общ. Мадж.	782,03	Общ. Маджарово	не
28	"Черната скала"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ- Харманли	893,7	Общ. Маджарово	не

7. Община Свиленград

29	"Лозенски път" (находище на блатно кокиче)	Защитена местност	ССФ, Общ. Свиленград	31,99	Общ. Свиленград	не
30	"Дервишка могила"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	33	Общ. Свиленград	не
31	"Находище на див божур"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	0,5	Общ. Свиленград	не
32	"Калето"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	5	Общ. Свиленград	не
8. Община Любимец						
33	"Долната ова"	Защитена местност	ССФ, частни земеделски земи	30	Общ. Любимец	не
34	"Глухите камъни"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	2	Общ. Любимец	не
35	"Меден камък" (Кован кая)	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	1	Общ. Любимец	не
36	"Птичи камък"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Свиленград	1	Общ. Любимец	не
37	"Бакърлия"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ-Свиленград	387,15	Общ. Любимец	не
9. Община Ивайловград						
38	"Дупката"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	6,5	Общ. Ивайловград	не
39	"Ликана"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	3	Общ. Ивайловград	не
40	"Меандри на Бяла река"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ-Ивайловград, Общ. Ив-град	1531,98	Общ. Ивайловград	не
41	"Хамбар дере"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	101,1	Общ. Ивайловград	не
42	"Находище на градински чай" до р. Марешница	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	10	Общ. Ивайловград	не
43	"Находище на градински чай" до р. Луда река	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	80	Общ. Ивайловград	не
44	"Находище на божур" мест. Халка баир (вр. Победа)	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	15	Общ. Ивайловград	не
45	"Находище на божур"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	0,5	Общ. Ивайловград	не
46	"Пещера" мест. Коджа кае	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	0,8	Общ. Ивайловград	не
47	"Находище на снежно кокиче" мест. Петков баир	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	0,1	Общ. Ивайловград	не
48	"Група вековни чинари" под стената на яз. Ивайловград	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ивайловград	101,5	Общ. Ивайловград	не
Област Кърджали						
1. Община Кърджали						
49	"Каменните гъби"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	3	Общ. Кърджали	не
50	"Скални гъби" (Каменната сватба)	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	5	Общ. Кърджали	не
51	"Находище на родопски силивряк"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	3,4	Общ. Кърджали	не
52	"Находище на родопска горска майка"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	1,7	Общ. Кърджали	не
53	"Реджеб тарла"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	0,1	Общ. Кърджали	не
54	"Скален прозорец"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	0,2	Общ. Кърджали	не

55	"Находище на венерин косъм" - река Къощдере	Защитена местност	ССФ, Общ.Кърджали	1,5	Общ.Кърджали	не
56	"Юмрук скала"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	346	Общ.Кърджали	не
57	"Средна Арда"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	420	Общ.Кърджали	не
2. Община Черноочене						
58	"Женда" (Къзъл Чърпъ)	Поддържан резерват	ДГФ, ДС "Женда"	39,9	Общ. Черноочене	не
59	"Елата" м. Келевия дренаж	Природна забележителност	ДГФ, ДС "Женда"	0,5	Общ. Черноочене	не
60	"Находище на ела"	Природна забележителност	ДГФ, ДС "Женда"	11,3	Общ. Черноочене	не
3. Община Кирково						
61	"Находище на синя хвойна"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кирково	0,8	Общ- Кирково	не
62	"Гъбата"	Природна забележителност	ПФ, общ. Кирково?	0,02	Общ- Кирково	не
63	"Лъвът"	Природна забележителност	ССФ, общ. Кирково?	0,03	Общ- Кирково	не
64	"Гюмюрджински снежник"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Кирково	1926,4	Общ- Кирково	не
4. Община Джебел						
65	"Чамлъка"	Поддържан резерват	ДГФ, РИОСВ-Хасково	5,4	Общ. Джебел	не
66	"Скални образувания" мест. Калето	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Кърджали	22,4	Общ. Джебел	не
5. Община Момчилград						
67	"Боровец"	Поддържан резерват	ДГФ, РИОСВ-Хасково	35,9	Общ. Момчилград	не
68	"Вкаменената гора"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Момчилград	7,5	Общ. Момчилград	не
6. Община Крумовград						
69	"Находище на турска леска-Джелово"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	4,9	Общ. Крумовград	не
70	"Находище на градински чай"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	5	Общ. Крумовград	не
71	"Водопада"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
72	"Душан"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	0,1	Общ. Крумовград	не
73	"Мандрата"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
74	"Буреще"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
75	"Вечнозелен тракийски дъб"	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	0,58	Общ. Крумовград	не
76	"Находище на градински чай" м. Дайма	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Крумовград	15	Общ. Крумовград	не
77	"Орешари"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ-Крумовград, общ. Крумовград	55	Общ. Крумовград	не
78	"Рибино"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДЛ-Крумовград общ. Крумовград	66,3	Общ. Крумовград	не
79	"Вълчи дол"	Резерват	ДГФ, ПФ, РИОСВ-Хасково	774,7	Общ. Крумовград	не
7. Община Ардино						
80	"Дяволски мост"	Защитена местност	ДГФ, ДЛ-Ардино	2	Общ. Ардино	не
81	"Находище на родопски силивряк" с. Дядовци	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ардино	0,1	Общ. Ардино	не

82	“Хладилната пещера”	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ардино	0,1	Общ. Ардино	не
83	“Находище на родопски силивряк”	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ардино	0,1	Общ. Ардино	не
84	“Калето”	Природна забележителност	ДГФ, ДЛ-Ардино	0,5	Общ. Ардино	не

2. Биологично разнообразие

Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени.

Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUSN / Международен съюз за защита на природата /, 12 в категорията “уязвим”, 11 вида в категорията “полузастрашен”.

Наред с Родопите на територията на област Хасково попада и част от Сакар планина, където се срещат около 600 растения, 44 от които са включени в Червената книга на България. В Сакар защитените територии обхващат орнитологично важни места, които са от световно природозащитно значение и такива с висока консервационна стойност. Те са от изключителна важност за опазването на световно застрашения от изчезване царски орел.

На територията на областта към настоящия момент няма официално обявени защитени зони. Подходящите места са инвентаризирани и предстои да бъдат обявени 21 защитени зони с обща площ 3903 кв.км. в Общоевропейската екологична мрежа “НАТУРА 2000”.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие, значимостта по отношение на ендемизма също е “висока”, както и “висока” по отношение на редките таксони.

ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общинските програми за управление на отпадъците и общински наредби.

Към настоящият момент значителна част от съществуващите депа за отпадъци не отговарят на изискванията на нормативната уредба и съвременните технически стандарти. Продължаващата експлоатация на някои от тях е свързана с непосредствен риск за околната среда. В тази връзка от първостепенна важност е да бъдат приложени изискванията на законодателството и тези съоръжения да бъдат приведени в съответствие с нормативните изисквания с цел обезпечаване на бъдещата им експлоатация или да бъдат закрити и да се изградят съответните нови съоръжения и/или инсталации.

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО, ДВ бр.77/2005г.) задължение на общините е разработването и актуализирането на програми за управление на отпадъците, с които предвиждат мерки и трябва да постигнат няколко основни цели:

- намаляване и ограничаване на образуването на отпадъците, както и степента на тяхната опасност;
- рециклиране, регенериране и други форми на оползотворяване;
- екологосъобразно обезвреждане;
- почистване на старите замърсявания с отпадъци;

През изминалата година основно усилията на общините бяха насочени към обхващането на все по - голяма част от населението в системата за организирано сметосъбиране, включващо закупуването на нови съдове, нова сметоизвозваща техника и оптималното им разполагане по населените места. Все още част от общините в района на инспекцията не успяват да използват напълно възможностите за финансиране на екологични проекти с приоритет насочен към нови начини и технологии на депониране на битовата смет.

2. Битови и строителни отпадъци.

Битовите отпадъци са формирани от жизнената дейност, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни

отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите. Количеството и състава на битовите отпадъци зависи от:

- мястото на образуване;
- от стандарта на живот на населението и неговата култура;
- степента на благоустроеност на населените места;
- вида на отоплението и много други фактори;

Анализът на количеството на образуваните битови отпадъци се осъществява на базата на получените от общините информационни карти на основание Наредба №9 от 28 септември 2004г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности за попълване на годишните отчети по тази наредба, в зависимост от дейностите по отпадъците, които извършват задължените да предоставят информация лица за генериране на битови отпадъци на тяхна територия, която се предава за понататъшна обработка в Изпълнителната агенция по околната среда. С влизането в сила на ЗУО се наложи необходимостта от изготвянето на подзаконови нормативни актове по прилагането му, в това число и актуализация на нормативните документи, регламентиращи изискванията към площадките, изграждането и експлоатацията на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. При актуализацията са отразени европейските изисквания в тази област.

Изискванията към площадките за разполагане на депа за отпадъци са регламентирани в Наредба №7 от 24.08.2004г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 2004г.). Наредбата е издадена на основание чл.13 от ЗУО и определя условията и реда за отреждане, правилата и нормите за застрояване, геоложките, хидрогеоложките и хидроложките условия, на които трябва да отговарят площадките, на които се разполагат съоръжения за третиране на отпадъци, в това число депа за отпадъци. При определяне на площадките за третиране на отпадъци и организиране на дейностите върху тях се спазват и изисквания на Закона за устройство на територията, Закона за опазване на земеделските земи и Закона за горите.

На територията контролирана от регионалната екоинспекция същесуват две депа проектирани и експлоатирани съгласно изискванията на Наредба №8. Това са депата за твърди битови отпадъци (ТБО) в гр. Харманли и с. Гарваново (общ.Хасково). Предвид Националната програма за управление на отпадъците (2003 – 2007г.) общините в област Хасково трябва да депонират генерираните ТБО на вече изградените и влезли в експлоатация регионални депа за битови отпадъци - Хасково и Харманли, поради това плановете за привеждане в съответствие на съществуващите депа на общините Димитровград, Харманли, Любимец и Свиленград не са утвърдени с изискването, експлоатацията им да бъде преустановена, тъй като е неприемливо при наличието на работещи съоръжения с голям проектен капацитет, общинските предприятия или сметосъбиращите фирми да продължават изхвърлянето на сметта на нерегламентирани депа. Към момента депото в гр. Харманли обслужва общините Харманли и Любимец, а това в с. Гарваново (общ.Хасково) всички населени места в общината.

Общините в област Кърджали ще продължат експлоатацията на старите депа до построяването на Регионален център за управление на отпадъците – гр. Кърджали. Предвижда се закриване на сегашното депо край с. Вишеград не по-късно от 2009г. и паралелно с това изграждане в съседство на Регионален

център със средства на ИСПА. В плановете за закриване на съществуващите депа за битови отпадъци на общините Кърджали, Ардино, Джебел, Момчилград, Крумовград, Кирково и Черноочене са предвидени мерки за предотвратяване на замърсяването до въвеждане в експлоатация на Регионалния център за управление на отпадъците. Съгласно посочените от общините мерки, съществуващите общински сметища ще се рекултивират и приведат в съответствие с Наредба №8, същите ще се използват като претоварни станции за битови отпадъци. През 2001г., община Кърджали, съвместно с консултантска фирма "Entec" UK, разработи концепция за изграждане на Регионален център за управление на отпадъците, Кърджали. Разработена бе апликационна форма, която се внесе в МОСВ. Проектът ще осигурява контролираното обезвреждане на генерираните битови отпадъци от всички населени места в 8-те общини от региона: Кърджали, Ардино, Черноочене, Момчилград, Джебел, Кирково, Крумовград и Ивайловград, с население 184 645 души.

Изготвен бе доклад за ОВОС, решението по който излезе през 2004г.

През 2004г. стартираха процедури за избор на консултант за изготвяне на технически проект и тържно досие. Процедурите се забавиха поради липса на достатъчно средства от бюджета на МОСВ. Договорено бе с Европейската комисия проектирането да се финансира с част от непредвидените разходи по ИСПА. Проекта и процедурите стартираха отново.

На 28.02.2006г. стартира проектирането на идеен и технически проект. Същият бе разделен в 2 лота – един за закриване на старите сметища и един за изграждане на РЦУО и 7 претоварни станции. В края на 2006г. бе изготвено тържно досие, въз основа на което бе обявена тържна процедура за избор на строител. Към настоящият момент тържната процедура все още не е приключила.

Същата година. бе подписано споразумение между Министерство на околната среда и водите и 8-те общини за реализирането на проекта по ИСПА. През изминалата 2007г. бе възложено от сдружението изготвянето на заявление за Комплексно разрешително, което предстои да бъде внесено в ИАОС. Проектът бе одобрен за финансиране с финансов меморандум по ИСПА - 2003г. BG 16 P PE 019 на обща стойност 14 547 162 евро, от които 10 910 372 евро финансова помощ от предприсъединителните фондове на Европейския съюз. Подадените оферти за изпълнение на проекта надхвърлят близо 2 пъти планираните средства, което възпрепятства процедурата по избор на строител.

3. Производствени и опасни отпадъци.

По - важните задачи, към които се насочиха усилията в това направление бяха по отношение контрола по третирането на масово разпространените отпадъци, болничните отпадъци, отпадъците образувани от дейностите по третиране на излезли от употреба моторни превозни средства.

По отношение на прилагането на изискванията на Наредбата за опаковките и отпадъците от тях са извършени проверки в над сто обекта, като по този начин за периода от 1 октомври до 31 декември 2007г. е установено, че платените продуктови такси към ПУДООС са в размер на 60 500 лв.

На по - голямата част от болничните заведения, образуващи отпадъци, които се класифицират като опасни се извършиха проверки. Същите разработиха собствени програми за управление на отпадъците и са в процедура по издаване на разрешително по чл.37 от ЗУО. Пет многопрофилни болници и диспансера вече притежават такъв документ и работят съгласно нормативните изисквания на екологичното законодателство.

За нарушения на Закона за управление на отпадъците и неговите подзаконови нормативни разпоредби служителите от сектора са съставили 11 акта и 8

наказателни постановления. Сумата по наложените санкции е 16 400 лв. Съставените актове и наложени санкции при изпълнение на контролната дейност са повече от предходната 2006г.

За периода са издадени 66 предписания при извършени текущи контролни проверки и във връзка с постъпили жалби.

През годината са издадени 28 разрешения по реда на чл.37 от Закона за управление на отпадъците за дейности, включващи събиране, транспортиране и/или временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци. Издадени са 9 регистрационни документа за дейности по събиране, транспортиране и/или временно съхраняване на производствени неопасни отпадъци по чл. 12, ал. 4 от ЗУО. Издадени са и 30 удостоверения за съответствие на площадките за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали, с нормативните изисквания по чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗУО.

Въз основа на чл.103 и 104 от ЗООС на всички предприятия с висок рисков потенциал бе извършена класификация, съгласно която се установи, че на територията контролирана от инспекцията това са “Горубсо Кърджали” АД, „ОЦК” АД, град Кърджали и „Неохим” АД, град Димитровград, който вече притежава разрешително. Останалите предприятия са процедура по издаването му.

Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

№	Наименование на задачата	Брой	Забележки
1	2	3	4
1	Издадени разрешения от директора на РИОСВ по чл.37, т.1 от ЗУО	28 бр.	
1.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1.	“Полпет” ООД	14-ДО-66-00/02.2007 г	
2.	‘Екоуейст’ АД	14-ДО-67-00/03.2007г.	
3.	ЕТ “Маркет Мейкър” гр.	14-ДО-68-00/03.2007г.	
4.	МБАЛ ‘Д-р Ростовцев’ ЕООД	14-ДО-70-00/04.2007г.	
5.	‘Стил 96’ ООД	14-ДО-48-01/05.2007г.	
6.	“Автоборса лидер”ЕООД	14-ДО-69-00/04.2007г.	
7.	ЕТ‘Филию Атанасов – Детелина’	14-ДО-57-01/05.2007г.	
8.	‘Булмет’ ЕООД	14-ДО-71-00/06.2007г.	
9.	“Компас” ЕООД	14-ДО-72-00/06.2007г.	
10.	“Байрям текстил” ООД	14-ДО-00-00/07.2007г.	
11.	ЕТ“Джеронимо – Димо Иванов”	14-ДО-74-00/07.2007г.	
12.	ЕТ “Недика – Недялко Делчев”	14-ДО-80-00/09.2007г.	
13.	ДКЦ I ЕООД Хасково	14-ДО-78-00/07.2007г.	
14.	Държавна психиатрична болница	14-ДО-77-00/07.2007г.	
15.	“Минерал ауто” ЕООД	14-ДО-76-00/07.2005г.	
16.	МБАЛ Свиленград ЕООД	14-ДО-75-00/07.2007г.	
17.	“Гарант” ЕООД	14-ДО-79-00/09.2007г.	
18.	“Феникс Комерс” ЕООД	14-ДО-81-00/09.2007г.	
19.	“Вторични суровини” ЕООД	14-ДО-88-00/11.2007г.	
20.	“МЦ Панацея” ООД	14-ДО-83-00/10.2007г.	
21.	“Метал трейдинг” ООД	14-ДО-82-00/10.2007г.	
22.	“Феникс Т” ЕООД	14-ДО-43-02/10.2007г.	
23.	ЕТ “Тодик – Тодор Диков”	14-ДО-84-00/10.2007г.	
24.	ЕТ “Демир Антонов”	14-ДО-85-00/11.2007г.	
25.	“Мото-стил” ООД	14-ДО-86-00/11.2007г.	
26.	ЕТ”Скорпион-Светозар Сталев”	14-ДО-87-00/11.2007г.	
27.	“Пламя Г” ООД	14-ДО-89-00/12.2007г.	
28.	“Зара юг” ООД клон Димитровград	14-ДО-90-00/12.2007г.	

2	Издадени регистрационни документи по чл.52, ал.1 от ЗУО	9 бр.	
2.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1.	“Булмет” ЕООД гр. Кърджали	14-РД-22-0 0/01.2007 г	
2.	“Хари-93” ЕООД	14-РД- 23-00/02.2007 г.	
3.	“Метал Трейдинг’ ООД	14-РД-24-00/02.2007 г.	
4.	ЕТ “Ленев – Антон Ленев”	14-РД-25-00 /08.2007 г.	
5.	“Нео Титан” ООД	14-РД-26-00/08.2007 г.	
6.	“Вибо – Т” ООД	14-РД-27-00/09.2007 г.	
7.	“Титан клинър”	14-РД-28-00/09.2007 г.	
8.	Титан АС Хасково	14-РД-29-00/11.2007г.	
9.	Квантум ООД Кърджали	14-РД-30-00/11.2007г.	
3	Издадени удостоверения по чл.55, ал.3 от ЗУО	30 бр.	
3.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1.	“Метал Трейдинг” ООД	без номер	
2.	“Булмет” ЕООД		
3.	ЕТ “Маркет Мейкър”		
4.	“Монек –юг” АД гр.		
5.	“Диём -56” ЕООД		
6.	‘Стийл интер трейд” ООД		
7.	“Метал Мар инженеринг’ ЕООД		
8.	ЕТ“Филю Атанасов – Детелина”		
9.	“Георгиеви – 2006 ООД.		
10.	“Даниели” ООД.		
11.	“Феникс комерс” ЕООД		
12.	“Неоком” ЕООД		
13.	ЕТ”Христина Господинова”		
14.	ЕТ“ЧилингирВ.Чилингиров”		
15.	‘Метал – 2007’ ООД		
16.	ЕТ ‘ Роза – Александър Куцев’		
17.	‘Монтажи – Делчеви’		
18.	‘Метал Мар – инженеринг’		
19.	ЕТ‘Памуков–Мирчо Димитров’		
20.	“Свила – метал” ЕООД		
21.	ЕТ “Ленев–Антон Ленев”		
22.	“Метал Мар Инженеринг”		
23.	“Сплав Ко” ЕООД		
24.	“К и А” ЕООД		
25.	“Шанс 93” ООД		
26.	“Олимпос” ООД		
27.	ЕТ “Филю Атанасов”		
28.	“Метал 2007”		
29.	“Джи Ес” ЕООД		
30.	“Транс метал индъстри”ООД		
4	Утвърдени програми за управление на дейностите по отпадъците	44.бр.	
"	Наименование на лицето, отговорно за изпълнението на програмата (уточнява се задълженото физическо или юридическо лице, съгласно чл.29, ал.1, т.2, 3 или 4)	Основание за изготвяне на програмата (чл.29, ал.1, т.2; чл.29, ал.1, т.3; чл.29, ал.1, т.4)	Дата на утвърждаване
1.	“Тедимекс” ООД	чл.29, ал.1, т.2	1.2007 г..
2.	МБАЛ “Др С. Ростовцев” ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	1.2007 г.
3.	“ДКЦ-1” ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
4.	ЕТ “Трай-Георги Андонов”	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.

5.	ТЕЦ "Марица" з АД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007г.
6.	"Булмет" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
7.	"МБАЛ-Свиленград" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
8.	"Автоборса Лидер" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
9.	"Компас" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
10.	"Вита Транс" ООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
11.	"Екоуейст" АД гр. Хасково	чл.29, ал.1, т.2	3.2007 г.
12.	"Про агро 2000" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	3.2007г.
13.	"Мото стил" ООД	чл.29, ал.1, т.2	5.2007 г.
14.	"МБАЛ" АД Хасково	чл.29, ал.1, т.2	5.2007г.
15.	ДПБ Кърджали	чл.29, ал.1, т.2	5.2007 г.
16.	ЕТ "Митко Жеков"	чл.29, ал.1, т. 2	9.2007 г.
17.	ЕТ "Тодик -Тодор Диков"	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
18.	ЕТ"Джеронимо-Димо Иванов"	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
19.	ЕТ "Скорпион Светозар Сталев"	чл.29, ал.1, т. 2	9.2007 г.
20.	"МиК 22" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
21.	"Феникс Т" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
22.	"Пламя Г" ООД	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
23.	"Байрям текстил" ООД	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
24.	"Лукойл България" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	9.2007 г.
25.	"Лектра" ООД	чл.29, ал.1, т. 2	9.2007 г.
26.	"Химремонт Волта Стандарт"	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
27.	"Гарант" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
28.	"Брилянт" АД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
29.	МБАЛ Хрманли ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
30.	СВАЛВБ ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	7.2007 г.
31.	"Екостер" ООД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
32.	"К и А" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
33.	"Вторични суровини" ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2	8.2007 г.
34.	ЕТ "Недика – Недялко Делчев"	чл.29, ал.1, т. 2	9.2007 г.
35.	"К и А" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	11.2007 г.
36.	"ДКЦ I-Кърджали" ООД	чл.29, ал.1, т.2	10.2007 г.
37.	"МБАЛ Кърджали" ООД	чл.29, ал.1, т.2	10.2007 г.
38.	"Еко клийн инженеринг" ООД	чл.29, ал.1, т.2	12.2007 г.
39.	"МДОЗС" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	12.2007 г.
40.	"МЦ I-Харманли" ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	08.11.2007 г.
41.	"Ромпетрол България" АД	чл.29, ал.1, т.2	31.10.2007 г.
42.	ЕТ "Демир Антонов"	чл.29, ал.1, т.2	17.10.2007г.
43.	"Жюлив" ООД	чл.29, ал.1, т.2	18.10.2007г.
44.	"Зара юг" ООД	чл.29, ал.1, т.2	27.11.2007г.
5	Общини с приети програми за управление на дейностите по отпадъците	..... бр.	
5.1	Община	Дата на приемане на програмата	Отговаряща на изискванията на ЗУО да/не
	няма.....	.....	.....
6	Лица, извършили класификация на отпадъците по реда на Наредба №3 за класификация на отпадъците.	49 бр.	
6.	Наименование на физическото или юридическото лице, извършило класификацията, съгласно чл.7, ал.1 от Наредба №3 (ДВ, бр. 44 от 25.05.2004г.)	Брой заверени работни листа 565 бр.	Дата на утвърждаване
1.	"Булмет" ЕООД	19	01.2007 г.
2.	ЕТ"Филю Атанасов-Детелина"	15	02.2007г.
3.	"Шанс-93" ООД	23	02.2007г.
4.	"Язовири и каскади" район Арда	4	03.2007г.

5.	“Георгиеви-2006” ООД	23	03.2007г.	
6.	“Автобorsa Лидер” ЕООД	3	03.2007г.	
7.	“Авитон строй” ООД	5	03.2007г.	
8.	“Еко елда България” ООД	7	04.2007г.	
9.	“Неохим” АД	15	05.2007г.	
10.	“ДКЦ-1” ЕООД	7	05.2007г.	
11.	ЕТ “Грай-Георги Андонов”	4	04.2007г.	
12.	“Надежда-94” ООД	13	04.2007г.	
13.	ЕТ “Маркет Мейкър”	13	04.2007г.	
14.	“Екоуейст” АД	12	05.2007г.	
15.	“Лукойл България” ЕООД	8	06.2007г.	
16.	“Про агро 2000’ ЕООД	11	06.2007г.	
17.	ЕТ “Митко Жеков”	20	05.2007г.	
18.	ЕТ “Тодик -Тодор Диков”	4	03.2007г.	
19.	ЕТ“Джеронимо–Димо Иванов”	24	04.2007г.	
20.	ЕТ “Скорпион Светозар Сталев”	4	07.2007г.	
21.	“МиК 22” ЕООД	24	07.2007г.	
22.	“Феникс Т” ЕООД	2	08.2007г.	
23.	“Пламя Г” ООД	24	09.2007г.	
24.	“Байрям текстил” ООД	4	11.2007 г.	
25.	“Лукойл България” ЕООД	6	11.2007 г.	
26.	“Лектра” ООД	3	10.2007 г.	
27.	“Химремонт Волта Стандарт”	3	10.2007 г.	
28.	“Гарант” ЕООД	4	10.2007 г.	
29.	“Брилянт” АД	4	10.2007 г.	
30.	“Минерал ауто” ЕООД	11	10.2007 г.	
31.	“Монек Юг “ АД	20	11.2007 г.	
32.	НК“Железопътна инфраструктура”	4	12.2007г.	
33.	“Вибо – Т” ООД	4	10.2007г.	
34.	“Екостер” ООД	2	10.2007г.	
35.	“ К и А” ЕООД	24	11.2007г.	
36.	“Вторични суровини” ЕООД	24	11.2007г.	
37.	“Метал трейдинг” ООД	28	11.2007г.	
38.	ОЦК АД	17	10.2007г.	
39.	“Панацея” ООД	6	11.2007г.	
40.	“К и А” ЕООД	28	11.2007 г.	
41.	“Зара- Юг” ООД	9	11.2007 г.	
42.	Язовирен район Кърджали	1	10.2007 г.	
43.	“ДКЦ I-Кърджали” ООД	4	10.2007 г.	
44.	“МБАЛ Кърджали” ООД	4	10.2007 г.	
45.	“Ромпетрол България” АД	10	10. 2007 г.	
46.	“Сакар” ЕАД	5	10.2007 г.	
47.	ЕТ “Недика – Недялко Делчев”	9	11.2007 г.	
48.	“Квант сервис” ООД	22	12.2007г.	
49.	“Жюлив” ООД	25	10.2007г.	

Масово разпространени отпадъци (МРО)

Община	Въведени системи за разделно събиране на МРО, в.т. ч.:	% население, обхванато от системите за разделно събиране	Брой на обслужваното население	Брой на пунктовете за разделно събиране на различните видове МРО
--------	--	--	--------------------------------	--

1	2	3	4	5
РИОС В ХАСК ОВО	Отпадъци от опаковки *	На територията контролирана от Инспекцията е въведена система за разделно събиране на битови отпадъци – в общините Хасково, Харманли, Кърджали, Димитровград, Крумовград, Момчилград, Черноочене и Ивайловград. Системата обхваща всички общини с население над 20 000 души.		
	Негодни за употреба батерии и акумулатори			
	ИУМПС			
	Отработени масла			
	Излезли от употреба гуми			
	Други (описват се какви)			
Други (описват се какви) На територията контролирана от Инспекцията е въведена система за разделно събиране на битови отпадъци – в общините Хасково, Харманли, Кърджали, Димитровград, Крумовград, Момчилград, Черноочене и Ивайловград.				

Екологосъобразно третиране на отпадъците

№	Съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, в експлоатация през отчетната година	№ на разрешение по чл.37 от ЗУО, комплексно разрешително или регистрационен документ	Вид на съоръжението
1	2	3	4
1	Съоръжения и инсталации за предварително третиране преди депониране	1.1 1.2..	няма изградени действащи
2	Депа за отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания	Операторите на двете съоръжения с в процедура по издаване на комплексно разрешително.	Депо за ТБО - Харманли Депо за ТБО - Хасково
3	Съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на опасни и производствени отпадъци, в т.ч. се отбелязва кои от тях са изградени през отчетната година	3.1 КР №77/2005 3.2 КР № 124/2006	3.1 Вулкан АД Димитровград 3.2 ОЦК АД Кърджали
4	Съоръжения и инсталации за предварително третиране на отпадъци от строителство и събаряне	4.1.... 4.2....	няма изградени действащи
5	Съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци	5.1....	
6	Съоръжения и инсталации за разкомплектоване на ИУМПС	14-ДО-65-00/03.2007г. 14-ДО-74-00/07.2007г. 14-ДО-84-00/10.2007г. 14-ДО-85-00/11.2007г. 14-ДО-89-00/12.2007г. 14-ДО-82-00/10.2007г.	Площадки разкомплектоване и временно съхранение на излезли от употреба МПС
7	Съоръжения и инсталации за предварително третиране на излезли от употреба батерии и акумулатори	КР № 124 / 2006 г.	7.1 ОЦК – площадка
8	Съоръжения и инсталации за разкомплектоване на отпадъци от електрическо и електронно оборудване	8.1 14-ДО-82-00/10.2007г. 8.2 14-ДО-84-00/10.2007г	Площадки за събиране временно съхранение предварително третиране електрическо оборудване
9	Съоръжения и инсталации за сепариране на отпадъци от опаковки	9.1.14-ДО-50-01/2007г. 9.2..14-ДО-52-01/2007г.	На площадките са разположени дейности по събиране временно съхранение предварително третиране отпадъци от опаковки
10	Съоръжения и инсталации за компостиране	10.1... 10.2...	

Отпадъци от хуманната медицина

№	Община	Брой лечебни заведения	Лечебни заведения с въведена разделно система събиране	с система за на	Наличие на изградено	Лечебни заведения в които система за
---	--------	------------------------	--	-----------------	----------------------	--------------------------------------

		на територията на общината	отпадъци (изброяват се поименно)	помещени е за временно съхранени е на ОО да/не	събиране отпадъци (изброяват поименно)
1	2	3	4	5	6
			ДКЦ I Кърджали ООД	Да	
			МБАЛ Кърджали	Да	
			МБАЛ "Д-р Ат. Дафовски" АД	Да	
			ДМСГД "Кърджали"	Да	
			ДПБ "Кърджали"	Да	
			ОДПФЗС "Д-р В. Власакиев"	Да	
			СБАЛХ ООД	Да	
	Ардино		МБАЛ Ардино" ЕООД	Да	
	Крумовград		МБАЛ "Живот + " ЕООД	Да	
	Момчилград		МБАЛ "Д-р С. Ростовцев" ЕООД	Да	
			ДМСГД	Да	
			ДКЦ I ЕООД	Да	
			ЦСМП	Да	
			МБАЛ АД	Да	
			ОДПФЗ ЕООД	Да	
			ОДКВЗС ЕООД	Да	
			ОДПФЗС ЕООД	Да	
			МБАЛ "Хигия" ООД, гр.Хасково	Да	
			МДОЗС	Да	
	Димитровград		МБАЛ "Св. Екатерина" ЕООД	Да	
			Медицински център I	Да	
			МЦ Панацея ООД	Да	
			МБАЛ Харманли ЕООД	Да	
			ЦСМПС Харманли	Да	
	Свиленград		МБАЛ Свиленград ЕООД	Да	
	Ивайловград		МБАЛ ЕООД	Да	
	Симеоновград		СБАЛВБ ЕООД	Да	
	Любимец		СБАЛВБ ЕООД	Да	
ОБЩО		8			

№	Наименование	Населено място	Брой	Площ		
1	2	3	4	5		
1	Съществуващи депа, на които се депонират производствени или опасни отпадъци, които не съответстват на нормативните изисквания	1.1. Неохим АД Димитровград	4 бр			
			- Депо за "остатъци от дестилация на МЕА"	Обща площ заета 0.2		
			- Магнезиална добавка	Обща площ 1 дка		
			- Депо Черногорово	Площта дка. Факт площ на тяло 10 дка		
					- Депо за утайки от ПСОВ (лагуна)	Обща площ Използвана дка. разделен действащ и тази експлоат
		1.2. ОЦК АД – Кърджали	4 бр.			
			Утайки от ПСОВ	57.6 дка		
			Пластмас. отпад.	8-9 дка		
			Цинков кек	8-9 дка		
					Оловна шлака	8-9 дка
1.3 "Вулкан Цимент АД Димитровград		1бр. унос от ЕФ и футеровка от пещи	36.44 дка			
1.4 ТЕЦ Марица 3		2 бр. Сгуроотвали "Горен бюк" - "Галдушки ливади" -	Обща площ - 402 дка - 440 дка			
2	Депа, които се използват от система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци, които не съответстват на нормативните изисквания	2.1 с. Добрич – Димитровград	1	48 дка		
		2.2. с. Вишеград – Кърджали	1	42 дка		

		2.3 с. Соколино –М-град	1	11.9 дка
		2.4 Любимец	1	10 дка
		2.5 Свиленград	1	52 дка
		2.6 Кирково	1	0.5 дка
		- с. Чорбаджийско	1	0.5 дка
		- с. Фотиново	1	0.7 дка
		- с. Тихомир	1	3 дка
		2.7 с. Вълкович-Джебел	1	7 дка
		2.8 Ардино	1 1	12 дка
		2.9 Симеоновград	1	4 дка
		2.10 Ивайловград	1	21 дка

		2.11 с. Барази – Крумовград	1	4 дка
3	Закрити депа за производствени или опасни отпадъци			
4	Закрити депа за битови отпадъци.	Населено място	Брой	Площ
	4.1. Общински депа			
	4.2. Нерегламентирани сметища			
	Община Стамболово	Пътниково	1	0.5
		Рабово	2	1
		Светослав	2	1
		Силен	2	1
		Стамболово	4	2
	Община Черноочене	Безводно	1	0.5
		Верско	1200	1
		Войново	0.4	1333
		Женда	1	0.2
		Иончево	1000	1
		Небеска	0.3	1333
		Паничково	1	0.5
		Соколите	1800	1
		Средска	0.2	1500
	Община.Ивайловград	с.Славеево	1	1.3
		гр.Ивайловград	1	1.2
	Община Момчилград	с.Звездел	1	1
		с.Момчилград	7	5
		с.Н.Бозвели	1	0.3
		с.Пиявец	1	0.2
		с.Прогрес	1	0.1
		с.Свобода	3	3.5
		с.Чобанка	1	1.5
		с.Соколино	5	1
		с.Карамфил	1	0.2
		с.Синделци	1	0.2
		с.Багрянка	1	2
		с.Чайка	2	1
		с.Равен	1	0.5
		с.Нановица	1	0.3
	общ.Кърджали	с. Голяма бара,	7	4 м ³
		с. Крушка,	1	4 м ³
		мах. Върбенци,	1	2 м ³

	с. Дъждовница,	1	13 м ³
	с. Пъдарци,	1	10 м ³
	с. Ридово,	1	0.5 м ³
	мах. Снежинка,	1	0.5 м ³
	с. Мургово,	1	100 м ³
	с. Костино,	4	108 м ³
	с. Крушевска,	9	132 м ³
	с. Звънче,	5	84 м ³
	с. Стремци,	1	305 м ³
	с. Соколяне,	4	70 м ³
	мах. Стремово,	1	50 м ³
	с. Три могили,	1	80 м ³
	с. Ястреб,	1	70 м ³
	с. Люляково,	1	70 м ³
	с. Кобиляне	1	80 м ³
	с. Велишане	3	28 м ³
	с. Горна крепост	9	56 м ³
	с. Долна крепост	2	22 м ³
	с. Бели пласт,	1	200 м ³
	с. Миладиново,	2	620 м ³
	с. Рудина,	6	200 м ³
	с. Сестринско,	2	160 м ³
	с. Мост,	2	250 м ³
	с. Черновци,	2	30 м ³
	мах. Добриново,	2	20 м ³
	с. Калоянци,	2	152 м ³
	с. Гняздово,	10	84 м ³
	с. Сватбаре,	6	44 м ³
	с. Черешница,	2	230 м ³
	с. Звиница,	8	200 м ³
	с.Татково,	2	30 м ³
	с. Крин,	2	80 м ³
	с. Бащино,	2	110 м ³
	с. Конево,	2	120 м ³
общ.Харманли	гр.Харманли	17	20 ³
	с.Бисер	1	1
	с.Славяново	1	5
	с.Българин	2	4.5
	с.Коларово	1	1
	с.Болярски извор	2	2
	с.Браница	1	.2
	с.Върбово	1	1
	с.Доситеево	2	2
	с.Дрипчево	2	2
	с.Изворово	3	1
	с.Иваново	1	2
	с.Лешниково	2	.2
	с.Овчарово	3	2
	с.Орещец '	2	.2
	с.Остър камък	1	.5

		с.Надежден	2	2
		с.Поляново	2	2
		с.Черна могила	1	2
		с.Шишманово	2	1
		с.Смирненци	3	.8
		с.Черепово	1	1
		с.Рогозиново	1	2
	общ.Минерални бани	Винево	1	.5
		Ботево	1	2
		Сърница	1	.5
	общ.Димитровград	Димитровград	6	46
		кв.Изгрев	1	1
		кв.Марийно	4	19
		кв."Черноконево ",	5	35
		гр.Меричлери	1	3
		с.Брод	1	2
		с.Ябълково	2	4
		с.Злато поле	2	4
		с.Крум	1	2
		с.Странско	1	2
		с.Радиево	2	6
		с.Добрич	1	2
		с.Г.Извор	1	2
		с.Крепост	1	2
		с.Каснаково	1	1
		с.Бряст	1	1
	общ.Крумовград	Крумовград	2	
		с.П.Желязово	2	
		с.Едрино	3	
		с.Звънарка	3	
		с.Вранско	1	
	общ.Момчилград	с.Звездел	1	1
		с.Момчилград	7	5
		с.Н.Бозвели	1	0.3
		с.Пиявец	1	0.2
		с.Прогрес	1	0.1
		с.Свобода	3	3.5
		с.Чобанка	1	1.5
		с.Соколино	5	1
		с.Карамфил	1	0.2
		с.Синделци	1	0.2
		с.Багрянка	1	2
		с.Чайка	2	1
		с.Равен	1	0.5
		с.Нановица	1	0.3
	общ.Свиленград	Свиленград	1	
		Свиленгард		
		Капитан Андреево	1	
		Генералово	1	

		Чернодъб	1	
		Сива река	1	
		Мезек	2	
		Момково	1	
		Пъстрогор		
		Младиново	1	
		Левка	1	
		Студена	1	
		Сладун	1	
		Щит	1	
		Мустрак	1	
		Райкова могила	3	
№	Наименование	Населено място	Брой	Площ
1	2	3	4	5
1	Съществуващи депа, на които се депонират производствени или опасни отпадъци, които не съответстват на нормативните изисквания	1.1.Неохим АД Димитровград	4 бр	
			-Депо за “остатъци от дестилация на МЕА”	Обща площ заета 0.2
			-Магнезиална добавка	Обща площ 1 д
			-Депо Черногорово	Площта дка. Факт площ на тяло 10 д
		- Депо за утайки от ПСОВ (лагуна)	Обща площ Използвана дка. разделена действаща и тази експлоат	
		1.2.ОЦК АД – Кърджали	4 бр.	
			Утайки от ПСОВ	57.6 дка
			Пластмас. отпад.	8-9 дка
			Цинков кек	8-9 дка
		1.3 “Вулкан Цимент АД Димитровград	1бр. унос от ЕФ и футеровка от пещи	36.44 дка
2	Депа, които се използват от система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци, които не	2.1 с. Добрич – Димитровград 44 ТЕЦ Марица 3	1	Обща площ
			2 бр. Стуроотвали “Горен бюк” - “Галдушки ливади” -	- 402 дка 44 дка

съответстват на нормативните изисквания	2.2. с. Вишеград – Кърджали	1	42 дка
	2.3 с. Соколино –М-град	1	11.9 дка
	2.4 Любимец	1	10 дка
	2.5 Свиленград	1	52 дка
	2.6 Кирково	1	0.5 дка
	- с. Чорбаджийско	1	0.5 дка
	- с. Фотиново	1	0.7 дка
	- с. Тихомир	1	3 дка
	2.7 с. Вълкович-Джебел	1	7 дка
	2.8 Ардино	1 1	12 дка
	2.9 Симеоновград	1	4 дка

		2.10 Ивайловград	1	21 дка
		2.11 с. Бараци – Крумовград	1	4 дка
3	Закрити депа за производствени или опасни отпадъци			
4	Закрити депа за битови отпадъци.	Населено място	Брой	Площ
	4.1. Общински депа			
	4.2. Нерегламентирани сметища			
	Община Стамболово	Пътниково	1	0.5
		Рабово	2	1
		Светослав	2	1
		Силен	2	1
		Стамболово	4	2
	Община Черноочене	Безводно	1	0.5
		Верско	1200	1
		Войново	0.4	1333
		Женда	1	0.2
		Иончево	1000	1
		Небеска	0.3	1333
		Паничково	1	0.5
		Соколите	1800	1
		Средска	0.2	1500
	Община.Ивайловград	с.Славеево	1	1.3
		гр.Ивайловград	1	1.2
	Община Момчилград	с.Звездел	1	1
		с.Момчилград	7	5
		с.Н.Бозвели	1	0.3
		с.Пиявец	1	0.2
		с.Прогрес	1	0.1
		с.Свобода	3	3.5
		с.Чобанка	1	1.5
		с.Соколино	5	1
		с.Карамфил	1	0.2

	с.Синделци	1	0.2
	с.Багрянка	1	2
	с.Чайка	2	1
	с.Равен	1	0.5
	с.Нановица	1	0.3
общ.Кърджали	с. Голяма бара,	7	4 м ³
	с. Крушка,	1	4 м ³
	мах. Върбенци,	1	2 м ³
	с. Дъждовница,	1	13 м ³
	с. Пъдарци,	1	10 м ³
	с. Ридово,	1	0.5 м ³
	мах. Снежинка,	1	0.5 м ³
	с. Мургово,	1	100 м ³
	с. Костино,	4	108 м ³
	с. Крушевска,	9	132 м ³
	с. Звънче,	5	84 м ³
	с. Стремци,	1	305 м ³
	с. Соколяне,	4	70 м ³
	мах. Стрерово,	1	50 м ³
	с. Три могили,	1	80 м ³
	с. Ястреб,	1	70 м ³
	с. Люляково,	1	70 м ³
	с. Кобилияне	1	80 м ³
	с. Велишане	3	28 м ³
	с. Горна крепост	9	56 м ³
	с. Долна крепост	2	22 м ³
	с. Бели пласт,	1	200 м ³
	с. Миладиново,	2	620 м ³
	с. Рудина,	6	200 м ³
	с. Сестринско,	2	160 м ³
	с. Мост,	2	250 м ³
	с. Черновци,	2	30 м ³
	мах. Добриново,	2	20 м ³
	с. Калоянци,	2	152 м ³
	с. Гняздово,	10	84 м ³
	с. Сватбаре,	6	44 м ³
	с. Черешница,	2	230 м ³
	с. Звиница,	8	200 м ³
	с.Татково,	2	30 м ³
	с. Крин,	2	80 м ³
	с. Бащино,	2	110 м ³
	с. Конево,	2	120 м ³
общ.Харманли	гр.Харманли	17	20 ³
	с.Бисер	1	1
	с.Славяново	1	5
	с.Българин	2	4.5
	с.Коларово	1	1
	с.Болярски извор	2	2
	с.Браница	1	.2
	с.Върбово	1	1

	с.Доситеево	2	2
	с.Дригчево	2	2
	с.Изворово	3	1
	с.Иваново	1	2
	с.Лешниково	2	.2
	с.Овчарово	3	2
	с.Орещец '	2	.2
	с.Остър камък	1	.5
	с.Надежден	2	2
	с.Поляново	2	2
	с.Черна могила	1	2
	с.Шишманово	2	1
	с.Смирненци	3	.8
	с.Черепово	1	1
	с.Рогозиново	1	2
общ.Минерални бани	Винево	1	.5
	Ботево	1	2
	Сърница	1	.5
общ.Димитровград	Димитровград	6	46
	кв.Изгрев	1	1
	кв.Марийно	4	19
	кв."Черноконево ",	5	35
	гр.Меричлери	1	3
	с.Брод	1	2
	с.Ябълково	2	4
	с.Злато поле	2	4
	с.Крум	1	2
	с.Странско	1	2
	с.Радиево	2	6
	с.Добрич	1	2
	с.Г.Извор	1	2
	с.Крепост	1	2
	с.Каснаково	1	1
	с.Бряст	1	1
общ.Крумовград	Крумовград	2	
	с.П.Желязово	2	
	с.Едрино	3	
	с.Звънарка	3	
	с.Вранско	1	
общ.Момчилград	с.Звездел	1	1
	с.Момчилград	7	5
	с.Бабовица	1	0.3
	с.Найнец	2	0.2
	с.Прогрес	1	0.5
	с.Побойца	3	0.3
общ.Свиленград	Свиленград	1	1.5
	С.Вокшар	5	1
	Карагай Андреево	1	0.2
	С.Сираговица	1	0.2

	Чернодъб	1	
	Сива река	1	
	Мезек	2	
	Момково	1	
	Пъстрогор		
	Младиново	1	
	Левка	1	
	Студена	1	
	Сладун	1	
	Щит	1	
	Мустрак	1	
	Райкова могила	3	

4. Приоритети в направлението за 2008 г.

През текущата 2008 г. наред с провеждане на всички мероприятия, които са задължителни за направлението приоритетни, считаме задачите свързани със закриването на сметища във всички общини, който попадат в обхвата на изградените вече регионални съоръжения за третиране на битови отпадъци, закриването на нерегламетирани сметища на територията контролирана от РИОСВ – Хасково, обхващането на всички обекти, образуващи или третиращи отпадъци от масла и не на последно място контрола на всички лица, при чиято дейност се образуват масово разпространени отпадъци от електрическо и електронно оборудване.

I. Подобряване организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците

№	Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Хасково	116 000	36	36		100	116 000
2.	Любимец	10931	10	10		100	10931
3.	Стамболово	13513	26	26		100	13513
4.	Харманли	29968	25	25		100	29968
5.	Димитровград	69212	27	27		100	69212
6.	Симеоновград	10315	9	1		79	8071
7.	Свиленград	19650	24	24		100	19650
8.	Мин.бани	7299	12	7		68	4920
9.	Маджарово	2085	15	1		37	777
10.	Ивайловград	9639	51	4		56	5476
11.	Стамболово	6341	26	26		100	6341
12.	Кърджали	77050	118	78		89	67626
13.	Джебел	25405	48	1		13	3374
14.	Кирково	24418	73	57		97	23700
15.	Момчилград	20392	49	21		80	15872
16.	Черноочене	10 527	51	26		80	8533
17.	Ардино	13860	53	10		45	6100
18.	Крумовград	21772	78	13		48	9843

Екологичен информационен и образователен център

1. Дейности в екологичният информационен и образователен център.

Центърът е създаден през 2005 година с цел:

- улесняване достъпа на гражданите до екологична информация;
- повишаване на екологичната култура и образование;
- насърчаване участието на обществеността в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда;

През цялата 2007 година центърът работи за постигане на поставените цели. Достъпът до екологична информация, с която разполага регионалната екоинспекция, е максимално улеснен. Всеки посетител на екологичния информационен и образователен център има пряк достъп до наличната информация. На място е създадена възможност да се ползват наличните материали за справка, както и да се предоставят някои от тях за ползване извън центъра. Част от информационните материали, с които разполага центъра са предназначени за раздаване на заинтересуваните лица или институции. За съжаление от създаването му до момента процеса на събиране на информация в областта на опазване на околната среда е много труден. Липсват средства за закупуване на научно-популярна литература, за справочници, определители и други, както и за абонамент на издания специализирани в тази област. Въпреки това всички налични материали като книги, списания, информационни бюлетини, дигиталки, брошури, стикери, плакати, видеокасети, CD-та и други се предоставят на посетителите в центъра.

Най - често в него конкретна информация е била търсена от ученици и учители, студенти, журналисти и представители на НПО. През април 2007 година бе изготвен „Доклад за състоянието на околната среда в Хасковска и Кърджалийска области за 2006 година“. Докладът е издаден на електронен носител и е предназначен за широката общественост и всички заинтересувани лица. Опитът от последните няколко години показва, че с развитието на информационните технологии и по-широкото ползване на компютри от потребителите у нас, предпочитаната форма за получаване на някаква информация е в електронен вид. Затова и РИОСВ – Хасково е избрала да издава и предоставя на всички, които се интересуват изготвяния от експертите доклад в такъв вид. Изданието дава пълна информация за състоянието на околната среда на регионално ниво.

Докладът е изпратен до всяка една от общините в Хасковска и Кърджалийска области, Проект “Родопи” – регионално звено за подпомагане в град Кърджали, до всички регионални екоинспекции в страната, Министерството на околната среда и водите и други.

През 2007 година екологичния информационен и образователен център е посетен от 160 души, на 24 от тях е предоставен доклада за състоянието на околната среда в Хасковска и Кърджалийска области за 2006 година. Това са основно студенти, които са потърсили информация в тази област във връзка с разработвани от тях курсови или дипломни работи. Същият е предоставен и на дружества и предприятия, работещи на територията на двете области, контролирани от РИОСВ – Хасково.

При работата си с подрастващи – деца от детски заведения, ученици от основни и средни училища в центъра разполагаме и използваме няколко образователни програми и пакети. Освен, че с тях може да се работи на място в самия център, същите могат и са предоставяни за ползване, на желаещите детски градини и училища в Хасковска и Кърджалийска области, извън него. Такива са:

- **“С Флупи за по-добра околна среда” - 2 част.** Образователното помагало е предназначено за ученици от 2-4 клас и 5-6 клас. Пакета включва книжки, видеокасата и плакати.
- **“Зелен пакет”.** Мултимедиен комплект образователни програми на Регионалният екологичен център за Централна и Източна Европа - Унгария. Включва 22 специфични теми от областта на опазването на околната среда и развитието.
- **“Животните на национален парк “Централен Балкан”.** Образователният пакет като част от Програмата на националния парк “Паркът като класна стая” съдържа 12 плаката с животните на парка и информация за учителите.
- **„Растенията на национален парк „Централен Балкан”.** Образователният пакет като част от Програмата на националния парк „Паркът като класна стая” съдържа 12 плаката с растенията на парка и информация за учителите.

Тези образователни пакети са много добри помощни материали в дългия и сложен процес на работа по изграждане и повишаване на екологичната култура на младите хора.

Регионална инспекция по околната среда и водите - Хасково във връзка с работата си в екологичния информационен и образователен център работи добре съвместно с Регионалния инспекторат по образованието към Министерството на образованието и науката (РИО на МОН) – Хасково и Кърджали, отделите по екология към общините от Хасковска и Кърджалийска области, местни НПО, като Българско дружество за защита на птиците-клон Хасково, Информационният център за развитие на община Димитровград, Проект “Родопи”, регионално звено за развитие в град Кърджали, Природозащитен център “Източни Родопи” град Маджарово, СНЦ „Зелени Балкани” и много други.

Образователният център се използва най-често като едно удобно място за изнасяне на открити уроци. Центърът разполага с необходимата техника за представяне на презентации, гледане на филми и работа с деца. Темите представяни в него са на различна тематика. Най-голям е интереса към проблемите свързани с опазване на биологичното разнообразие и работата на институциите в тази област. През 2007 година тук бяха изнесени 12 открити урока.

2. Организиране и провеждане на национални кампании от Министерството на околната среда и водите.

Една от основните дейности изпълнявани с цел повишаване общественото съзнание и култура в областта на опазване на околната среда е организиране и провеждане на национални кампании от Министерството на околната среда и водите. През 2007 година на територията на регионалната екоинспекция бяха проведени само три кампании. Отбелязани бяха 22 април - Международния ден на Земята, 5 юни - Световния ден на околната среда и Европейската седмица на мобилността и Европейски ден без автомобили – 22 септември.

Основно посещенията в екологичния информационен и образователен център на регионалната екоинспекция се случват именно в рамките на събитията набелязани за честване на тези кампании.

През миналата година бе поставено началото на тригодишна кампания по повод Международния ден на Земята - 22 април. Водеща тема е „Призив за действие срещу изменението на климата”. Идеята на тази продължителна кампания е да се привлече вниманието на милиони хора по света към един от най-сериозните проблеми, пред които е изправено съвременното човечество.

По този повод регионалната екоинспекция в Хасково организира поредица от събития, в които се опита да направи съпричастни към идеята основно ученици и техните учители. Те бяха участници в кампанията, а техните дейности бяха популяризирани сред широката общественост с участието на медиите в региона.

Открит урок на тема „Прилепите в България” бе изнесен пред ученици от четири училища в град Хасково. Презентацията бе представена от Ивайло Борисов – представител на Групата за изследване и защита на прилепите и на Националния природонаучен музей към Българска академия на науките – град София. Лекцията бе посетена от 108 ученика от следните училища:

- Природоматематическа гимназия – град Хасково – 40 ученика
- СОУ „Паисий Хилендарски” – град Хасково- 25 ученика
- ОУ „Любен Каравелов” – град Хасково – 23 ученика
- ОУ „ Христо Смирненски” – град Хасков – 20 ученика

В рамките на тази кампания се състоя и прожекция на филма на Ал Гор „Неудобната истина”. Прожекцията се осъществи в екологичния информационен и образователен център на РИОСВ – Хасково. На нея присъстваха 45 ученика от екоklubовете на две училища в областния град – СОУ „Васил Левски” и Природоматематическата гимназия.

По инициатива на младите хора от двата клуба в седмицата посветена на Международния ден на Земята се проведе и почистване на местността „Младежкия хълм” в град Хасково. Целта бе да се почистят от битови отпадъци най-често посещаваните от гражданите места в местността. Събитието бе широко отразено от всички медии в областния град.

- в-к „Хасковска Марица”, бр.93, 21.04.2007г., стр. 1 и 3;
- в-к „Новинар юг”, бр.78, 23.04.2007г., стр. 1 и 2;
- в-к „Хасковска Марица”, бр.96, 25.04.2007г., стр.3;
- КТВ „Рекординг-Аида”
- ТВ7 – Хасково

- репортаж в централната новинарска емисия
- гостуване в сутрешен блок „Закуска с ТВ7” по повод кампанията
- гостуване на Ивайло Борисов в сутрешен блок „Закуска с ТВ7”

- Националното „Дарик” радио;
- информационен сайт haskovo.info;

Съвместно с Българско дружество за защита на птиците (БДЗП) бяха поставени къщички за птици в местността „Кенана” в град Хасково. Събитието предизвика голям интерес от страна на децата, техните родители и учители. Поставено бе началото на една добра традиция. През 2008 година бяха поставени нови къщички за птици с участието на доброволци и ученици от училища в града.

С подобни събития бе честван и Световният ден на околната среда – 5 юни. Темата обявена от Програмата на ООН за околна среда за 2007 година бе „Топящите се ледници – гореща тема” и „От уроците от миналото към бъдещите предизвикателства”, обявена от Европейската комисия.

По покана на РИОСВ – Хасково, Димитър Плачийски – представител на Българска фондация „Биоразнообразие” изнесе открит урок на тема „Устойчиво управление и опазване на популацията на дивата коза в България”. Темата бе представена пред 108 ученика от следните училища в град Хасково:

- Природо-математическа гимназия – град Хасково – 40 ученика
- СОУ „Паисий Хилендарски” – град Хасково - 25 ученика
- ОУ „Любен Каравелов” – град Хасково – 23 ученика
- ОУ „Христо Смирненски” – град Хасково – 20 ученика

В екологичния и информационен център на регионалната екоинспекция бе направена прожекция на филма „Миграцията на птиците”. На нея присъстваха ученици от екоklub на ПМГ – град Хасково. Два открити урока бяха проведени и с ученици от клуб по Екология към Обединен детски комплекс – град Ивайловград. Те се осъществиха в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие.

С помощта на ученици и с участието на експерти от РИОСВ – Хасково и представители на Държавно лесничество – Крумовград бяха маркирани границите на защитена местност „Орешари” в землището на село Долно Черковище, община Стамболово. При посещението в защитената територия учениците се запознаха и с нейните обитатели.

Всички събития в рамките на кампанията бяха отразени от медиите в региона.

- в-к „Нов живот”, 12.06.2007г.;
- в-к „Хасковска Марица”, бр.133, 12.06.2007г., стр.2;
- в-к „Новинар юг”, бр.112, 12.06.2007г., стр.3;
- КТВ „Рекординг-Аида”
- ТВ7 – Хасково
- Националното „Дарик” радио;
- информационен сайт haskovo.info;

В края на годината традиционно се отбелязва и още една кампания от Министерството на околната среда и водите, а именно Европейска седмица на мобилността 16-22 септември и Европейски ден без автомобили – 22 септември.

Водеща тема на кампанията за 2007 година бе „Улици за хората”. Нашата страна се включва в инициативата на Европейската комисия за пети пореден път. Ключова роля в осъществяването на тази кампания имат местните власти. Всеки град, който желае може да се присъедини към инициативата като **участва** в седмицата на мобилността или като **поддържа** тази кампания. И двата вида категории градове – **участващи или поддържащи** Европейската седмица на мобилността и Европейския ден без автомобили – 22 септември трябва да се регистрират на официалния сайт на Европейската комисия за Европейската седмица на мобилността и Деня без автомобили – 22 септември – <http://www.mobilityweek-europe.org/index.php?lang=en>.

Създадено бе и специално ниво на заглавната страница на инспекцията в Интернет: www.riosv-hs.org, където бе публикувана информация за кампаниите и програмите с планирани събития и прояви на общините в Хасковска и Кърджалийска области.

Маркиране границите на ЗМ „Орешари”

Ученици маркират ЗМ „Орешари”

3. Информационна и образователна дейност.

През 2007 година информационната дейност на РИОСВ – Хасково се развива основно в посока популяризиране контролната дейност на инспекцията сред обществеността с помощта на регионалните медии като посредник в този процес.

89 съобщения до медиите са подготвени и изпратени през годината. Отговорено е на 24 запитвания от средствата за масово осведомяване. Прессъобщенията и отговорите на зададени въпроси касаят основно дейността на регионалната екоинспекция. Най-широко информацията се отразява от двата всекидневника в град Хасково – „Новинар юг” и „Хасковска Марица”. Голяма част от адресираните до медиите съобщения се публикуват и в седмичника в град Димитровград – „Тракия 21 век”. Регионалната екоинспекция винаги е търсена като източник на информация в областта на контрола върху компонентите на околната среда от ежедневника, излизащ в областен център Кърджали – „Нов живот”. От 2007 година прессъобщенията на РИОСВ – Хасково винаги се публикуват и на електронният информационен сайт – haskovo.info, както и на сайта на националното радио «Дарик».

21 изяви пред регионалните електронни медии имат експертите от РИОСВ – Хасково през годината. Това са основно коментари по предоставена вече информация за текущата дейност на екоинспекцията.

В края на 2007 година РИОСВ – Хасково взе участие като партньор по проект «Опазване на биологичното разнообразие на риди Мъгленик» на природозащитно сдружение «Биосфера». Проведени бяха консултации с експерти на регионалната

екоинспекция, относно определяне на подходящи места за поставяне на информационни табели за две защитени местности «Рибино» и «Орешари», намиращи се на територията на общините Стамболово, област Хасково и Крумовград, област Кърджали. С помощта на експерти от РИОСВ – Хасково бяха маркирани и границите на две защитени местности «Рибино» и «Орешари» по този проект.

В превърналата се вече в традиция студентска бригада «Картали», провеждана на територията на Източни Родопи, експерти от регионалната екоинспекция вече три години вземат участие. В дните на бригадата те участват в мониторинга на някои видове птици, както и на някои редки и защитени видове растения. Експерти от сектор «Биологично разнообразие и защитените територии» изнасят и лекции на участващите в бригадата студенти.

От 2005 година РИОСВ – Хасково има официална страница в Интернет на адрес www.riosv-hs.org. През 2007 година тя е посетена от 6 602 посетители. Повече от половината от тях са регистрирани като нови посетители на страницата в глобалната информационна мрежа или това да близо 69% от хората посетили адреса. Най-много са тези потърсили информация за работата на екоинспекцията от България или 6 395 души. Страницата на РИОСВ – Хасково е посещавана от хора от 29 страни в света, като например регистрирани са 37 посетители от Германия, последвани от 30 от САЩ и 21 от Обединеното кралство – Великобритания. Интерес към страницата на инспекцията в Интернет са проявили още хора от Белгия, Русия, Украйна, Франция и други.

За нашата страна статистиката посочва, че най-много посетители има от София или общо това са 2 647 души. 637 граждани от областния град Хасково са отваряли адреса на инспекцията с цел получаване на информация. Посетители от страната ни са най-често жители на близки до Хасково градове като Димитровград, Стара Загора, Пловдив, Казанлък и по-далечните населени места като Варна, Бургас и Русе. Актуална информация за работата на екоинспекцията също присъства на адреса в Интернет.

През 2007 година РИОСВ – Хасково издаде нова брошура популяризираща биологичното разнообразие на единствения в региона резерват със строг режим на охрана „Вълчи дол“. Брошурата е в тираж от 500 броя и е разпространена до всички териториални поделения на Министерството на околната среда водите, както и раздавана по време на събитията организирани в рамките на двете национални кампании посветени на дати от календара за опазване на природата. Тя дава подробна информация за местоположението на резервата, историята на неговото обявяване, международния природозащитен статус на територията, както и информация за растителния и животинския свят в резервата.

4. Предоставяне на информация по Закона за достъп до обществената информация

Регистър на заявленията за достъп до информация и движението им

Заявление №	Вид на исканата информация	Заявител				Решение за предоставяне на достъп до информация	Решение за предоставяне на достъп до информация
		журналисти	граждани	НПО	Други		
1	2	3	4	5	6	7	
Вх. №840/02.04.2007г.	Предприятия, образувачи произв. Пластмасови отпадъци, количества образувани пластм. отпадъци		да			Да Решение №1/16.04.2007	
Вх. №1006/19.04.2007г.	Решения за преценка необходимостта от ОВОС за МВЕЦ с. Крум и ж.п. мост Димитровград			да			
Вх. №1211/14.05.2007г.	всички процедури от 2004г. по глава 6 от ЗООС			да			
Вх. 1292/23.05.2007	Решения за преценяване необходимостта от ОВОС за територията на обл. Хасково за изграждане на ветроенергийни станции.				Да Асоциация на производителите на екологична енергия	Да решение №2/04.06.2007г	
Вх. 01361/02.06.2007г.	Данни от проведени контролни замервания на води				Да Проект "Интегрирано управление	Да Решение №3/10.06.2007г	

					е на водите в България”		
Вх. №1507/15.06.2007	Решения за преценяване необходимостта от ОВОС за територията на обл. Кърджали за изграждане на ветроенергийни станции				Да Асоциация на производителите на екологична енергия	Да Решение №4/26.06.2007	
Вх. №1850/26.07.2007	1. Планове и програми на изп. Власт 2. решения за преценяване необх. От ЕО 3. становища на директора на РИОСВ 4. ДОКЛАДИ ПО овос 5. уведомления за инвест. Намерения 6. решения за преценяване необх. От ОВОС			БДЗП			
Вх. №1887/01.08.2007	Доклад по ОВОС за изграждане на депо за ТБО – с. Ябълково и решението по ОВОС				Общ. Хасково		
Вх. №1902/03.08.2007	Регистър на асфалтови бази				“Алпин Майредер” -клон България		
Вх. №1957/13.08.2007	Регистър на асфалтови бази				“Крест Груп”ЕОО Д-Варна		
Вх. №2375/03.10.2007	Регистрационни карти и документи разрешаващи				Централна лаборатория по обща екология		

	внос относно сокол скитник, ловен сокол, далим. Сокол, скален орел, ястребов орел, голям ястреб, царски орел, егип. Лешояд, морски орел				при БАН		
Вх. №2415/08.10.2007	Качество на тм. Въздух в гр. Кърджали		Вели Шакир				
Вх. №2540/25.10.2007	Всички ТД-ва, имащи лиценз за търговия с цветни и черни метали		Николай Вергиев				
Вх. №2684/13.11.2007	Доклад за съст-то на ок. Среда, информация относно замърсителите на Кърджали		Павлин Николов				Реш. №5/21

Информацията, която се попълва в колона № 11 "Друго" е следната:

- Когато заявление е препратено на съответния компетентен орган (териториални подразделения на МОСВ и всички останали задължени по ЗДОИ субекти) за вземане на отношение по компетентност.
- Когато органа не разполага с исканата информация и уведомява с писмо заявителя.
- Когато заявлението е оставено без разглеждания поради непълноти в самото заявление или когато заявителя не е конкретизирал исканата информация.
- Като цяло в графата се отразяват всички случаи, в които не е изготвяно Решение за достъп/отказ за предоставяне на информация.

ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

1. Дейности във връзка с процедурата по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за периода януари - декември 2007г.

През 2007г. в РИОСВ – Хасково като компетентен орган са постъпили четири доклада по ОВОС за инвестиционни предложения:

- “Изграждане на депо за ТБО в землището на с. Ябълково, общ. Димитровград” в имот № 000465 с площ 166.354 дка в землището на с. Ябълково, общ. Димитровград с **инвеститор:** Община Димитровград;
- “Изграждане на ваканционно селище за ПИ с площ 44,472 дка”, в имот № 204003, землище на с. Стамболово, общ. Стамболово, обл. Хасково, **инвеститор:** БГ „Асетс мениджмънт” ООД-гр. Бургас; „Дънфи” – ЕООД - гр. Бургас; „Лиам Голфри” – ООД - гр. Бургас; „Честърфийлд Естейтс Лимитед” ООД - гр. Бургас;
- “Изграждане на ваканционно селище “СОКОЛЦИ” с обща площ 88,814 дка”, в имоти к.№ 000035,37,38 и 40 землището на с. Гургулица, общ. Момчилград, обл. Кърджали, **инвеститор:** фирма “Родопастрой” – ООД – гр. Момчилград;

Експертният екологичен съвет при РИОСВ – Хасково е провел 3 заседания по първите три инвестиционни предложения с положителна оценка на въздействието върху околната среда. Издадени са 3 положителни Решения по оценка на въздействието върху околната среда.

През периода януари- декември 2007г. в РИОСВ - Хасково са постъпили 3 доклада по ОВОС за по долу описаните инвестиционни предложения:

- „Изграждане на хотелски комплекс и вилно селище“ с обща площ 95,853 дка, в имоти к.№№ 000194 и 000162, м. „Чардакль”, землището на с. Пенъво, обл. Кърджали;
- Изграждане на ваканционно селище „Кромлех Валеј”, с обща площ 93,900 дка, в имот к.№ 000152, землището на с. Бориславци, общ. Маджарово, обл. Хасково;
- „Изграждане на ветроенергиен парк-Крумовград”, в землищата на с. Пелин, с. Качулка и с. Перуника, общ. Крумовград, област Кърджали;
- “Изграждане на малка ВЕЦ „Сполука” на река Арда” в землищата на с. Сполука и с. Китница, общ. Ардино, обл. Кърджали;

През периода Директорът на РИОСВ – Хасково е издал 150 Решения по преценка необходимостта от ОВОС на инвестиционни предложения, попадащи в Приложение № 2 на ЗООС, от които 142 са със заключение да не се извършва ОВОС и 8 бр. да се извършва ОВОС.

2. Дейности във връзка с процедурата по Екологична оценка (ЕО).

Екологичната оценка е задължителна за планове и програми и за техните значителни изменения в областите селско стопанство, горско стопанство, рибарство, транспорт, енергетика, управление на водните ресурси и промишленост, включително добив на подземни богатства, далекосъобщения, туризъм, устройствено планиране и земеползване, кагато тези области очертават рамката за бъдещото развитие на инвестиционни предложения по приложение № 1 и 2 на ЗООС.

През 2007г. в РИОСВ – Хасково са издадени 10 решения за преценяване на необходимостта от ЕО за планове и програми – две от които са с характер да се извършва екологична оценка и осем да не се извършва екологична оценка.

Тенденцията за решаване на екологичните проблеми е те да се интегрират в плановете и програми по околната среда.

3. Дейности във връзка със становища за преценка на инвестиционни предложения попадащи в Приложение 1 и 2 на ЗООС.

През 2007г. в РИОСВ – Хасково, като компетентен орган са постъпили и издадени 102 становища за инвестиционни предложения, които не са включени в Приложение 1 и 2 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС, ДВ бр.91/2002г., изм. и доп. ДВ бр.77/27.09.2005г.) и не подлежат на задължителна оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и на преценяване на необходимостта от ОВОС.

Издадени са 43 становища по проекти, кандидатстващи за финансиране по програми САПАРД, ФАР, ИСПА и 120 писма за определяне на необходимите действия, които възложителя трябва да предприеме по глава шеста от ЗООС.

4. Дейности във връзка с процедурата по издаване на комплексни разрешителни.

През периода е издадено изменение на КР № 41/2007 на ТЕЦ“ Марица - 3 ” АД, гр. Димитровград и актуализация на КР № 77/2005 на “Вулкан Цимент” АД, гр. Димитровград.

Извършени са 7 проверки по изпълнение на условията в издадените комплексни разрешителни на оператори на територията на РИОСВ – Хасково. В изпълнение решение на МЕЕС към МОСВ е извършена проверка и изготвено становище за функционалното състояние на пиезometri на обекти от програмата за отстраняване на минали щети на площадка-“ А” на “Неохим” АД.

Съставени са 4 акта за неизпълнение на условия от КР на “ОЦК” АД, “Вулкан Цимент” АД и “Неохим” АД и са издадени 4 предписания за неизпълнение на условия на КР на “Неохим” АД, “ОЦК” АД и ТЕЦ “Марица 3” АД.

Участвали сме в 3 срещи-консултации, проведени в ИАОС – София, с оператори във връзка с обсъждане на проекти за издаване на КР на “Фуражи – 2000”, актуализация на КР -77/2005 и проект за изменение на КР – 41/2005.

В ИАОС са представени 9 становища относно подадени заявления за издаване на КР.

В ИАОС са предадени 4 ГДОС на оператори, които следваше да докладват изпълнението на условията от КР за 2006г.

Участвали сме в 1 заседание на МЕЕС за приемане на проекти за обекти от програмата за отстраняване на минали щети на площадката на “ ОЦК ” АД, Кърджали.

Съвместно с ИАОС и БД ИБР – Пловдив сме участвали в 1 проверка на място относно подадено заявление за издаване на КР на ТЕЦ “Марица - 3” АД, гр. Димитровград – сгуроотвали.

Участвали сме в Държавно - приемателни комисии за обекти от програмата за отстраняване на минали щети на “ОЦК” АД, гр. Кърджали и “Неохим” АД, гр. Димитровград.

Във връзка с изпълнението на условията от КР екип от специалисти на РИОСВ - Хасково участва в Българо- холандски проект “ Методики за изчисляване на емисиите от предприятия за нуждите на собствения мониторинг и докладването ”.

КОНТРОЛНА И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ НА РИОСВ - ХАСКОВО

1. Контролна дейност

Дейността на експертите при РИОСВ-Хасково за 2007 година включва:

- извършени текущи и специализирани проверки - 811 броя;
- издадени са 228 предписания;
- съставени са 36 акта за нарушения;
- издадени са 30 наказателни постановления на обща стойност 60 603 лева;
- наложени са 23 икономически санкции на обща стойност 28 692 лева, а за годината са събрани (преведени по сметката на РИОСВ) 137 836 хил. лева, в

т.ч. дължими суми по наложени и обжалвани пред съда санкции от предходни години;

За хода и движението по състоянието на актовете и издаването във връзка с тях на наказателни постановления (НП) се води нарочна актова книга (дневник) на хартиен носител.

В РИОСВ - Хасково за 2007 година са постъпили общо **18** жалби. От тях **7** основателни и **11** неоснователни. Всички са проверени и са своевременно контролирани. На всички жалби е отговорено в срок, като тези които не са от компетентността на РИОСВ са препратени до съответните контролни органи.

За 2007 година са постъпили **48** сигнала - **31** от тях основателни и **17** неоснователни. По всички тях са направени проверки и са издадени **27** предписания, съставени са **6** акта и две санкции.

За сигналите, жалбите и предписанията се водят дневници, които удостоверяват движението им.

2. Административна дейност

Редовно се публикува информация в **Регистъра на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт**, който се намира на адрес в Интернет: www.igovernment.bg/ras, в т.ч. промени в структурата и функциите на РИОСВ, актове по регулативни режими, обяви за конкурси за държавни служители.

2.1. Административно обслужване

Във връзка с подобряване отчитането на административното обслужване на всяко шестмесечие се прави самооценка на предлаганото административно обслужване на принципа “едно гише” и преглед на административните услуги.

С цел подобряване на обществения достъп до услугите предлагани от РИОСВ на партера на Инспекцията има информационно табло, информацията на което своевременно се актуализира.

През месец ноември 2004 година на партера на РИОСВ бе изграден, обзаведен и започна работа офис, който изпълнява функциите за обслужване на гражданите на принципа “едно гише”.

Т. нар. “фронт офис” или “едно гише” разполага с копия от всички необходими формуляри за попълване, справки и друга полезна и необходима информация за потребителите.

От средата на 2006г на “Едно гише” има назначен специалист, който обслужва клиентите на РИОСВ.

Изработен е списък на административните услуги: правно основание, необходими документи, процедура, такси. Списъкът е наличен във “фронт офиса” на партера в Инспекцията и е публикуван на страницата на РИОСВ в Интернет.

Съставените актове и издадени наказателни постановления по компоненти на околната среда са представени в табл.1, както следва:

Съставени актове и издадени наказателни постановления

Таблица 1

Компонент	Съставен и актове, бр.	Издадени наказателни постановления		Наложени санкции по чл. 69 от ЗООС		Брой издадени заповеди за спиране на дейности
		Брой/ законово основание	Сума (лв.)	Брой	Сума (лв.)	

Въздух	5	4 /чл.34 ЗООС, чл. 34 от ЗЧАВ	3 000	8	7 917	-
Води	10	10/чл.48, 126, 127 ЗВ	10 000.	15	20 775	-
Земни недра и подземни богатства	-	-	-	-	-	-
Биоразнообразие и защитени територии	2	1/чл.38 ЗБР	100	-	-	-
Отпадъци	7	5/чл.5, 12, 112 ЗУО-	5 403,46	-	-	-
Комплексни разрешителни	4	2/чл.125т.2 ЗООС-	30 000-	-	-	-
Други	8	8/чл.166 ЗООС,чл. 31 ЗАНН	12 100	-	-	-
Общо	36	30	60 603,46	23	28 692	

Забележка: **едно НП е по акт от 2006г; 5 бр. административно-наказателни преписки са прекратени.**

2.2. Жалби и сигнали

Таблица 2

Вид	Общ о	Осно ва- телни	Неосно ва- телни	Предприети мерки				
				Предписа ние, бр.	Съставен и актове, бр.	НП, бр., лв.	Санкц ия, бр.,лв.	Други
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Жалби	18	7	11	5	-	-	1 бр./50 лв	2
Сигна ли	48	31	17	27	6	6бр. / 2 600 лв.	2 бр./862 1 лв.	1
Общо	66	38	28	32	6	6бр./ 2 600 лв.	3 бр./867 1 лв.-	3

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Основни постижения на територията на РИОСВ-Хасково за 2007 година

През отчетната година бяха извършени общо 811 броя проверки на част от работещите на територията на Хасковска и Кърджалийска области, фирми, дружества и предприятия.

Сравнявайки с предходата 2006г. може да посочим, че извършените проверки и издадени предписания са по-малко по абсолютен брой, като в същото време съставените актове и наложените наказателни постановления са приблизително същите като изминалата година.

Анализирайки посочените данни можем да обобщим, че при осъществения засилен контрол от наша страна е постигнат желаният превантивен ефект, в резултат на което са намалели екологичните нарушения. Същевременно при констатиране на такива са били налагани по - тежки лични санкции и по - високи икономически санкции за юридическите лица.

Експертите от РИОСВ - Хасково взеха участие в консултациите на фирми както при подготовката на заявления за издаване на комплексни разрешителни, така също и при подготовката на молби за финансиране на проекти към ПУДООС.

2. Основни приоритети на РИОСВ - Хасково за 2007 година

Сред основните приоритети на Инспекцията през 2008 година ще бъдат контролът по издадените вече комплексни разрешителни, както и контролът по ликвидирането на нерегламентираните сметища в региона и въвеждането на регулирано сметосъбиране. Друг основен приоритет ще бъде практическото въвеждане (след официалното им обявяване) на проектозащитените зони по НАТУРА-2000.

РИОСВ ще оказва съдействие при разработването на:

- Областните стратегии за развитие-раздел "Опазване на околната среда" за областите Хасково и Кърджали;
- Общинските програми за опазване на околната среда;
- Общинските програми за управление на отпадъците;
- Проекти на общините за разделно събиране, повторна употреба и рециклиране на отпадъците;
- Проекти за общинско и домашно компостиране на биоразградими отпадъци;
- Проекти, целящи опазването на биологичното разнообразие и развитието на алтернативни форми на туризъм;
- Издаване нови комплексни разрешителни;